

**HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
LIIKENNESUUNNITTELUOSASTO
Helsingiläisten liikkumistottumukset 2015**

Taloustutkimus Oy

Marraskuu 2015

Tuomo Turja
09.11.2015

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	2
1.1	Tutkimuksen tarkoitus.....	2
1.2	Tutkimuksen kohderyhmä, haastattelumäärät ja otoksen muodostus	2
1.3	Aineiston keruu	2
1.4	Tulosten luotettavuus.....	2
2.	AINEISTON RAKENNE	3
3.	TULOKSET	4
3.1	Tehtyjen matkojen määrä	4
3.2	Tehtyjen matkojen kulutapa.....	8
3.3	Tehtyjen matkojen tarkoitus	22
3.4	HSL:n matkakortin käyttäminen	39
3.5	Liikkuminen ammatissa henkilöautolla	44
3.6	Talouden käytössä olevat henkilöautot	46
3.7	Joukkoliikenteen käyttäminen	50
3.8	Polkupyörän käyttäminen	51

ATK-TAULUKOT (erillinen Excel-tiedosto)

KYSYMYSLOMAKE

LUOTETTAVUUSRAJATAULUKOT

1. JOHDANTO

Tämän tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston toimeksiannosta.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Helsingin kaupungissa tapahtuvien kaupungin sisäisten matkojen kulkutapajakauma. Tutkimuksessa selvitettiin helsinkiläisten Helsingin sisäisiä matkoja yhden vuorokauden aikana klo 04:00–3:59 välisenä aikana. Tutkimus antaa käsityksen siitä, miten helsinkiläiset liikkuvat jalan, pyöräillen, joukkoliikennevälineillä, henkilöautolla tai muulla kulkuvälineellä. Kulkutavan lisäksi tutkimuksessa selvitettiin matkojen määrä ja tarkoitus.

1.2 Tutkimuksen kohderyhmä, haastattelumäärät ja otoksen muodostus

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Helsingin kaupungin 7–79-vuotias väestö.

Haastatteluja tehtiin yhteensä 3028 kpl. Otos muodostettiin satunnaispöimintana Helsingin asukkaiden puhelinnumeroista. Otoksessa preferoitiin matkapuhelinnumeroita. Mikäli varsinaiselle kohdehenkilölle ei löytynyt matkapuhelin- tai lankanumeroa, haettiin viitehenkilön avulla talouden lankapuhelinnumeroa. Haastateltavien valinnassa noudatettiin sukupuoli-, ikä- ja aluekiintiöintiä.

7–14-vuotiaita tavoiteltiin heidän vanhempiansa kautta, joten otokseen pöimittiin myös tieto 7–14-vuotiaiden lasten lukumäärästä. Alle 15-vuotiaiden haastattelut toteutettiin niin, että ensiksi soitettiin heidän jommallekummalle vanhemmalle ja pyydettiin lupa haastatteluun. Seuraavaksi kysyttiin pystyykö vanhempi vastaamaan lapsen puolesta vai tulisiko haastattelijan soittaa suoraan lapselle. Kaikissa tapauksissa (n=218) haastateltiin vanhempaa.

1.3 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineisto kerättiin puhelinhaastatteluin tietokoneohjatun Taloustutkimuksen CATI-ohjelmiston avulla 1.9.–9.10.2015 välisenä aikana. Työhön osallistui 75 tutkimushaastattelijaa Taloustutkimus Oy:n puhelinhaastattelukeskuksessa.

1.4 Tulosten luotettavuus

Tutkimuksen tulokset ovat tutkimusotoksen avulla saatuja estimaatteja, joihin saattaa sisältyä tiettyä satunnaistekijöiden aiheuttamaa virhettä. Virhemarginaalin suuruus riippuu otoksen tai osaotoksen koosta ja tulokseksi saadusta % -luvusta. Tutkimuksen päätulosten (n=3028) virhemarginaali on enimmillään noin $\pm 1,8$ %.

2. AINEISTON RAKENNE

Tutkimusta varten poimittiin väestörekisteristä satunnaisotannalla 21 000 henkilön perusotos helsinkiläisistä. Otos sisälsi vastaajien syntymävuoden, sukupuolen, postinumeron ja kuntakoodin.

Oheisessa taulukossa on esitetty vertailu väestöstä ja vastaajajoukosta asuinalueen, sukupuolen ja iän mukaan.

Taustamuuttuja	Väestö	Vastaajat
	<i>N=558 000</i>	<i>n=3028</i>
Alue	%	%
Kantakaupunki	32	32
Esikaupunki	68	68
Sukupuoli	%	%
Nainen	54	54
Mies	46	46
Ikäluokka	%	%
7–17 vuotta	10	10
18–29 vuotta	21	21
30–44 vuotta	25	24
45–64 vuotta	27	27
65–79-vuotta	18	19

Haastattelut kiintiöitiin vastaamaan väestöä. Vastaajajakauma toteutui joka ryhmässä lähes prosentilleen tavoitellun mukaisesti. Vastaajajoukossa lievästi yliedustettuina olivat 65-79-vuotiaat ja aliedustettuina 30-44-vuotiaat. Lopulliset tulokset painotettiin kuitenkin vastaamaan kohderyhmää väestössä.

Yhden haastattelun keskimääräinen kesto oli 6 min 59s. Haastatteluja varten otoksesta käytettiin 7824 puhelinnumeroa. Haastattelusta kieltäytyi 3810 vastaajaa. Toimimattomia puhelinnumeroita oli 336 kpl.

3. TULOKSET

3.1 Tehtyjen matkojen määrä

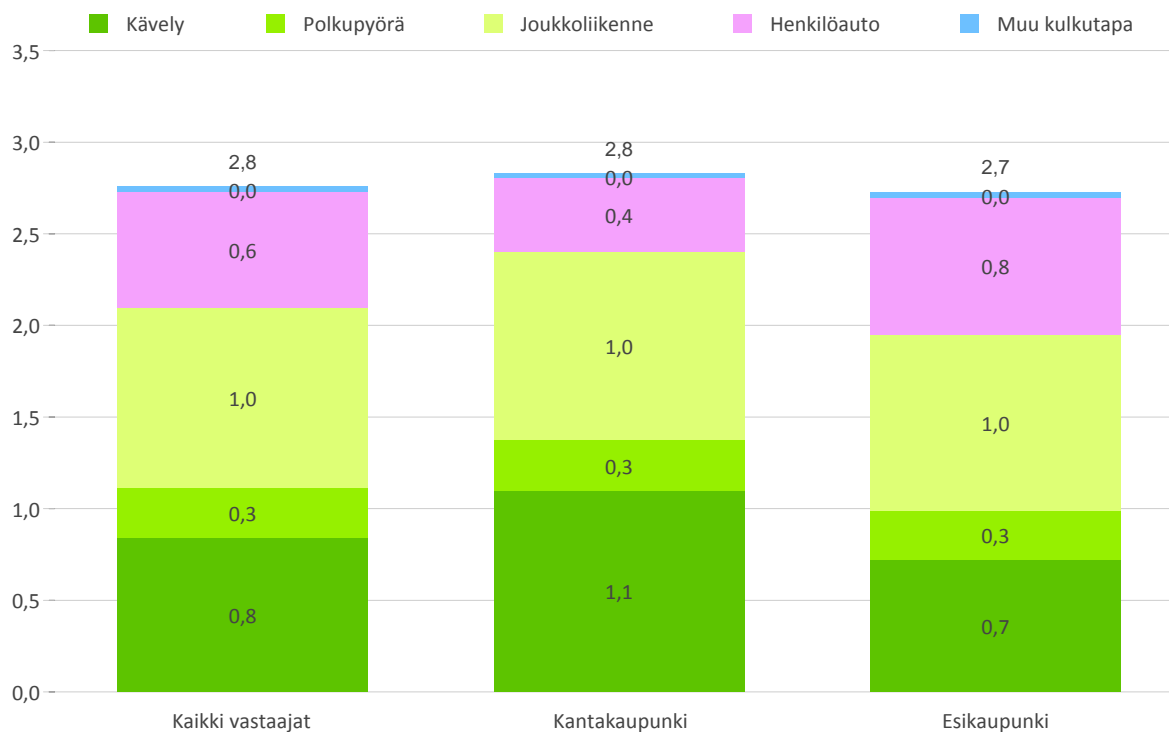
Tutkimuksessa matkalla tarkoitettiin siirtymistä kävelen tai jollain kulkuneuvolla paikasta toiseen. Vastajia pyydettiin kertomaan edellisen vuorokauden aikana tekemänsä matkat aamusta kello 4.00:sta yöhön klo 3.59 asti sen kulkutavan mukaan, jolla tehtiin kilometreissä pisin matka. Mukaan otettiin vain Helsingin sisällä tapahtuvat matkat.

Tutkimusajankohtana matkoja tehtiin kaiken kaikkiaan 1 541 416 kappaletta. Keskimäärin helsinkiläiset tekivät 2,80 matkaa päivässä. Kantakaupungissa matkoja oli hieman enemmän henkilöä kohti. Kantakaupungissa liikuttiin esikaupunkia selvästi yleisemmin kävelen. Esikaupungissa taas henkilöautoa käytettiin matkoihin kantakaupunkia selvästi useammin.

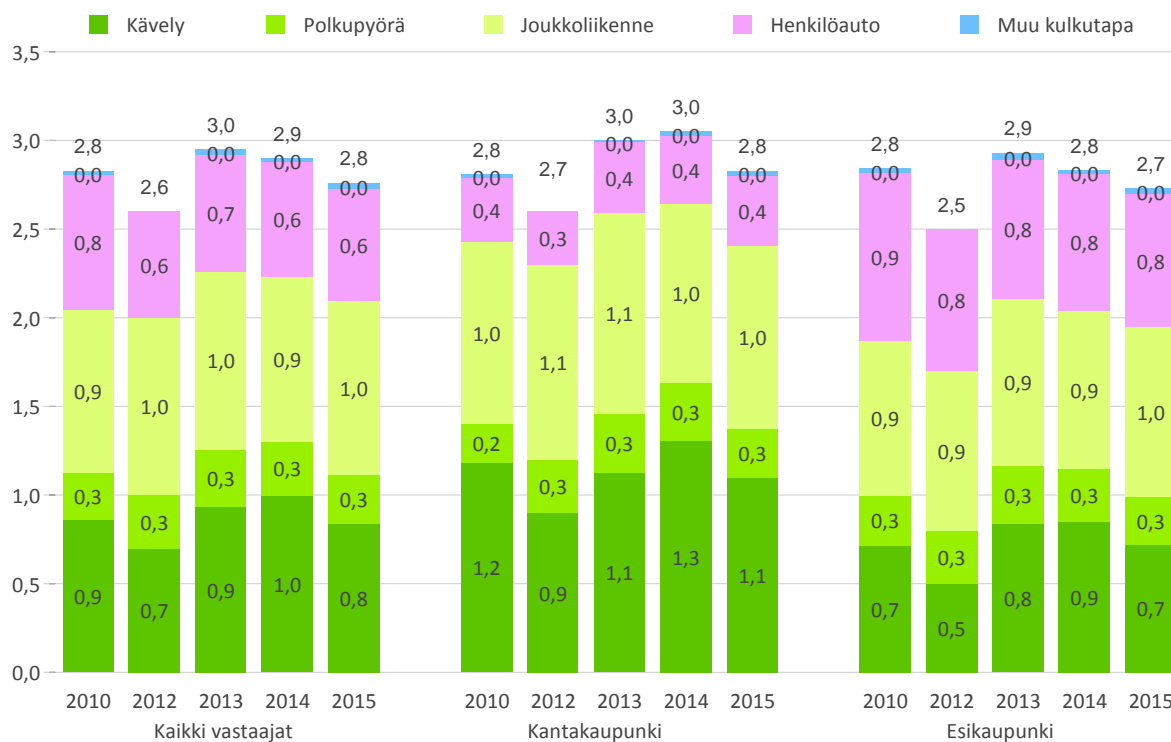
Tehtyjen matkojen absoluuttinen määrä Helsingissä oli nyt pienempi kuin vuonna 2014.

Seuraavissa kuvioissa on esitetty helsinkiläisten matkojen kulkutavat sekä prosenttiosuuksina että matkojen lukumäärinä.

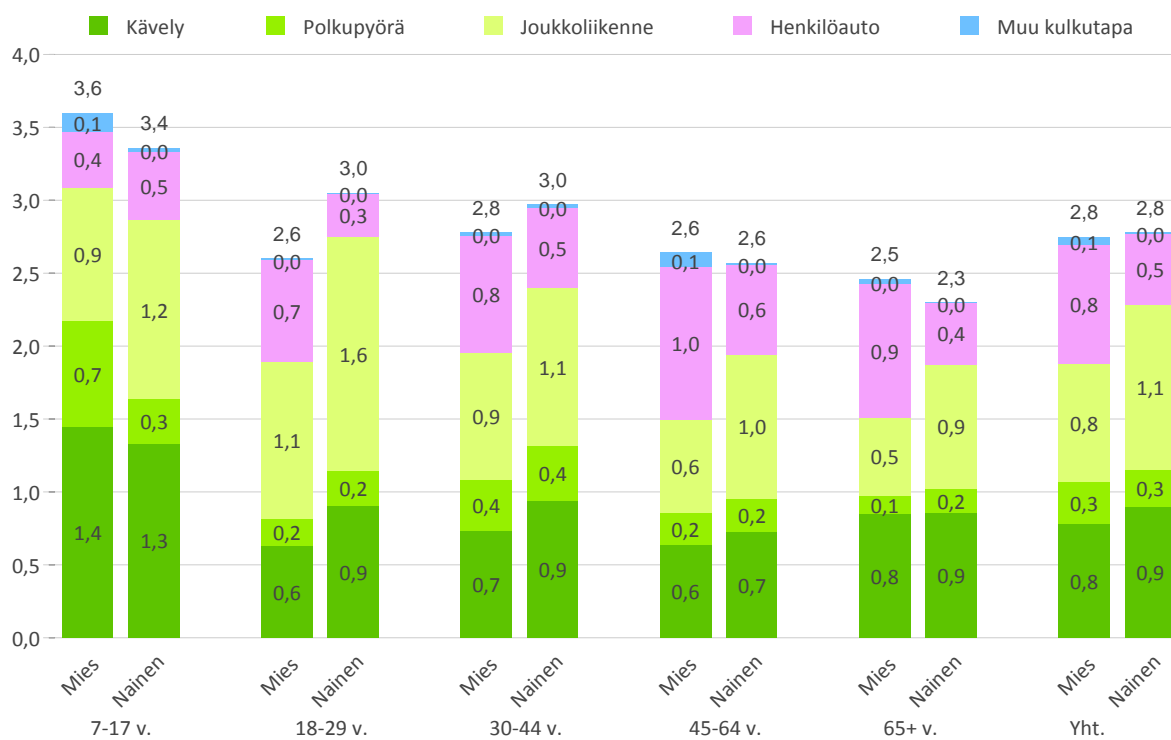
Matkaluvut (matkaa/vrk/henkilö) Helsingissä 2015

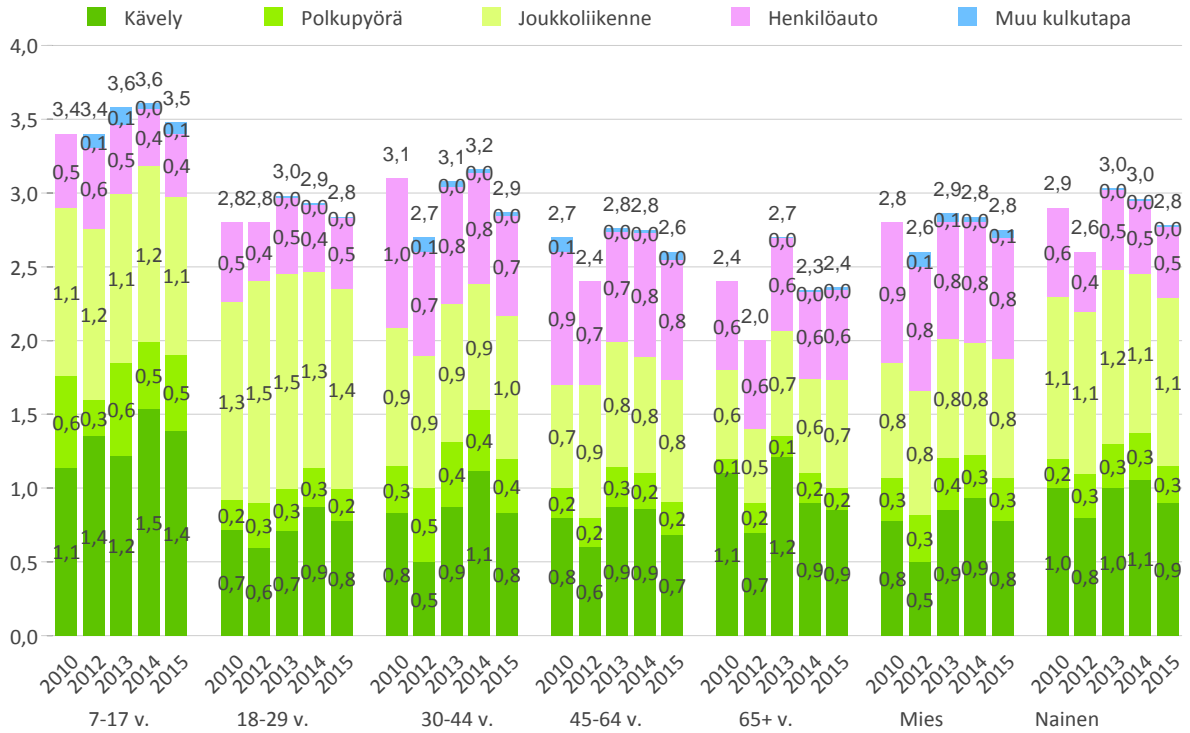
Matkaluvut (matkaa/vrk/henkilö) Helsingissä 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015

Matkaluvut (matkaa/vrk/henkilö) Helsingissä iän ja sukupuolen mukaan 2015

Matkaluvut (matkaa/vrk/henkilö) Helsingissä iän ja sukupuolen mukaan 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015

3.2 Tehtyjen matkojen kulkutapa

Yleisin matkojen kulkutapa oli kävely (30 % tehdyistä matkoista). Kävelen tehtyjen matkojen osuus on tosin laskenut viime vuodesta selvästi. Kävelyn osuus korostuu erityisesti kantakaupungissa. Seuraavaksi useimmin matkoja tehtiin henkilöautolla kuljettajana (18 %) ja bussilla (16 %). Metron käyttö on nyt yleisempää kuin vuoden 2014 tutkimuksessa, osuus (9 %) on nyt samalla tasolla kuin vuosina 2012-2013.

Kävelyn lisäksi kantakaupungissa korostuu luonnollisesti raitiovaunulla kulkeminen, mikä olikin siellä kävelyn jälkeen eniten käytetty liikkumistapa. Esikaupungissa korostuu erityisesti henkilöauton käyttö kuljettajana ja bussilla kulkeminen.

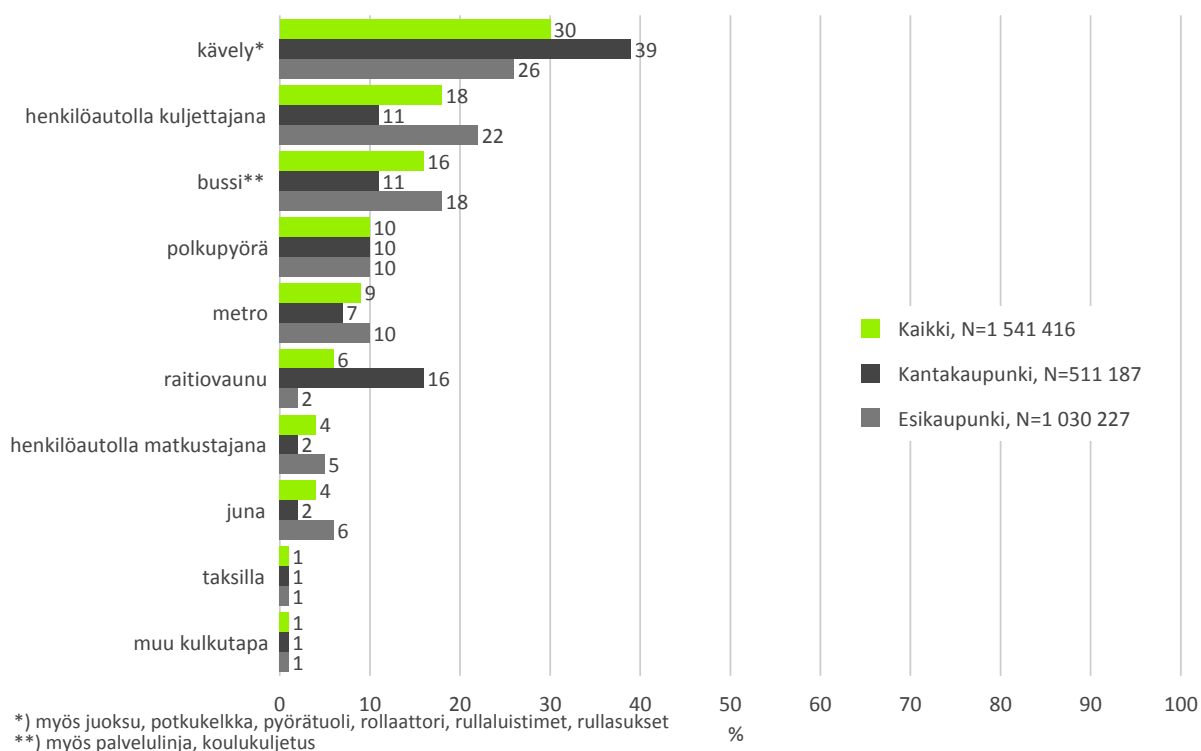
Matkoista tehtiin polkupyörällä 10 %, metrolla 9 % ja raitiovaunulla 6 %. Muiden kulkutapojen osuudet jäivät näitä vähäisemmiksi. Raitiovaunulla tehdyt matkat, kuten liikennöintialueesta-kin voi päätellä, korostuvat kantakaupungissa asuvilla. Metrolla, henkilöautolla matkustajana ja junalla tehtyjen matkojen osuus on suurempi esikaupungissa asuvilla.

Kantakaupungissa asuvien kävelen tehtyjen matkojen osuus on edellisvuoteen verrattuna vähentynyt merkittävästi. Vuonna 2014 kävelen tehtyjen matkojen osuus kasvoi kantakaupungissa, nyt on palattu vuoden 2013 tasolle. Metromatkojen osuus kantakaupungissa on kasvanut jonkin verran. Kaikkien muiden kulkutapojen osuus on joko pysynyt samana tai kasvanut hienan.

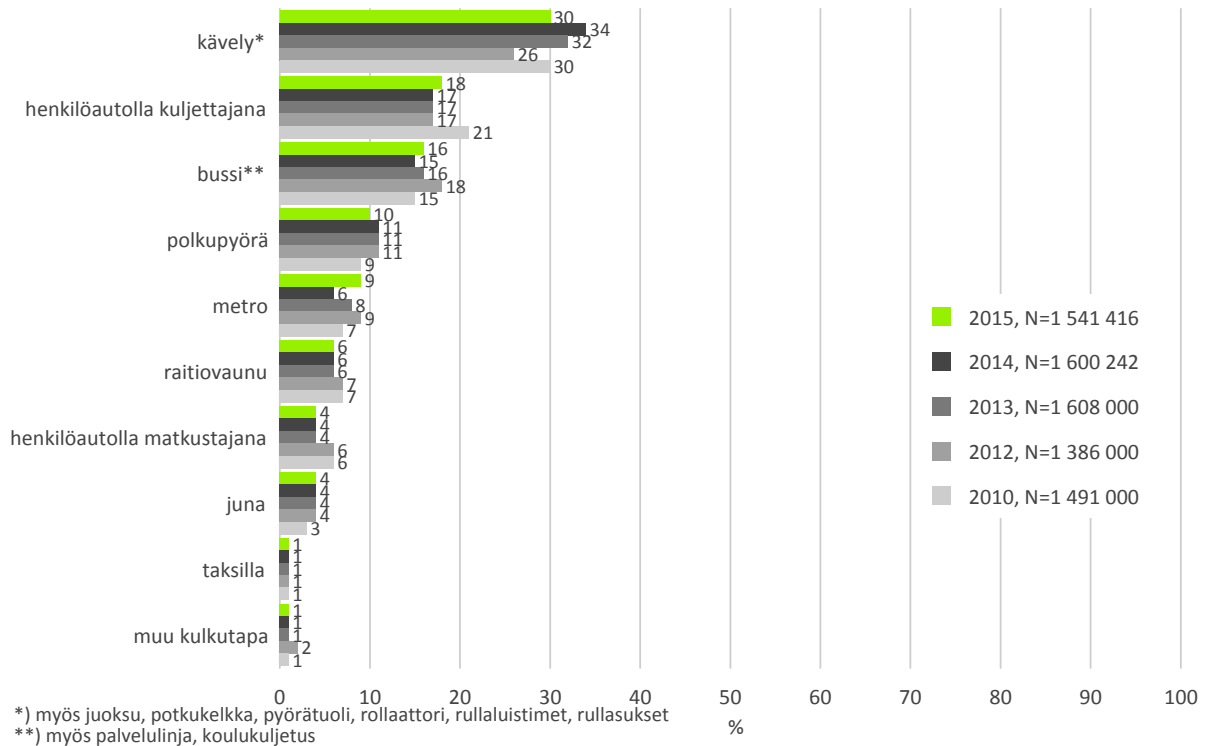
Vuorokauden aikana tehdyistä matkoista 36 %:ssa käytettiin joukkoliikennettä, 30 %:ssa matkoista käveltiin, 23 %:ssa käytettiin henkilöautoa ja 10 %:ssa pyöräiltiin. Tarkasteltaessa henkilöauton ja joukkoliikenteen osuuksia, on joukkoliikenteen osuus suurempi (61 %) kuin henkilöauton (39 %). Joukkoliikenteen käyttö korostuu erityisesti työmatkoissa ja opiskelu- ja koulu-matkoissa.

Seuraavissa kuvioissa on esitetty helsinkiläisten matkojen jakautuminen matkan pääasiallisen kulkutavan mukaan sekä prosenttiosuuksina että matkojen lukumäärinä.

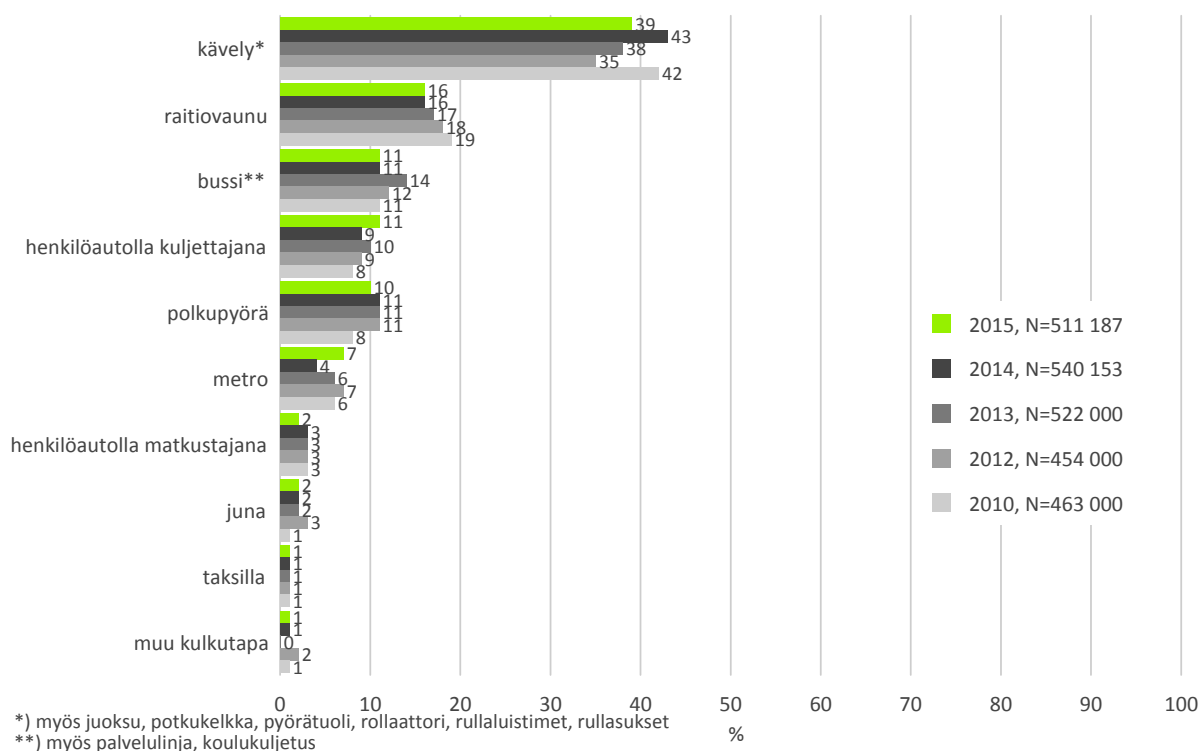
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2015 % päivän aikana tehdyistä matkoista

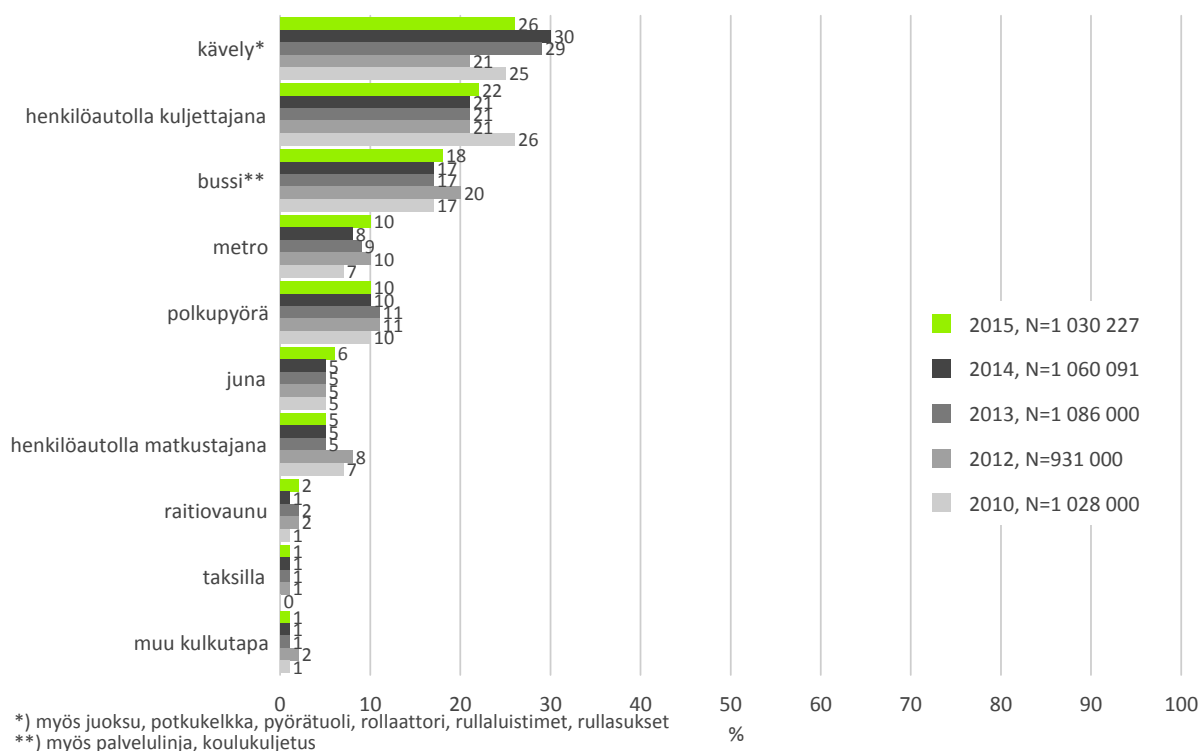
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT % päivän aikana tehdyistä matkoista

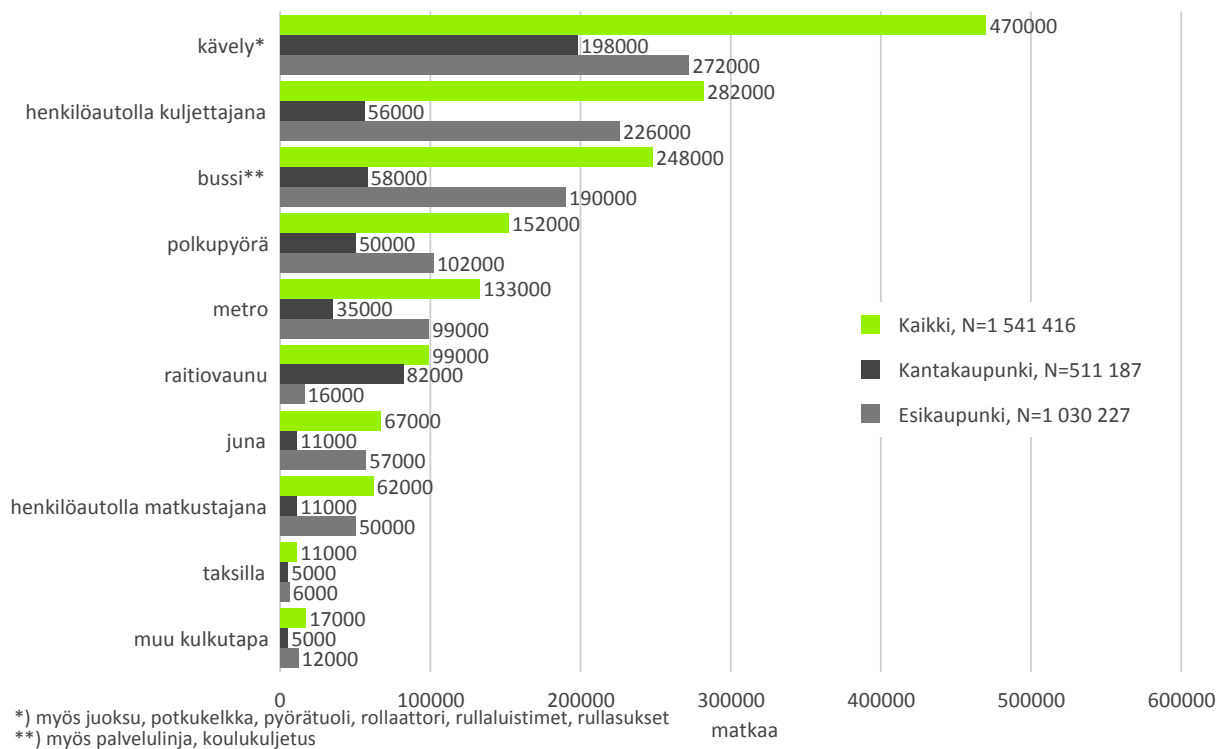
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI % päivän aikana tehdyistä matkoista

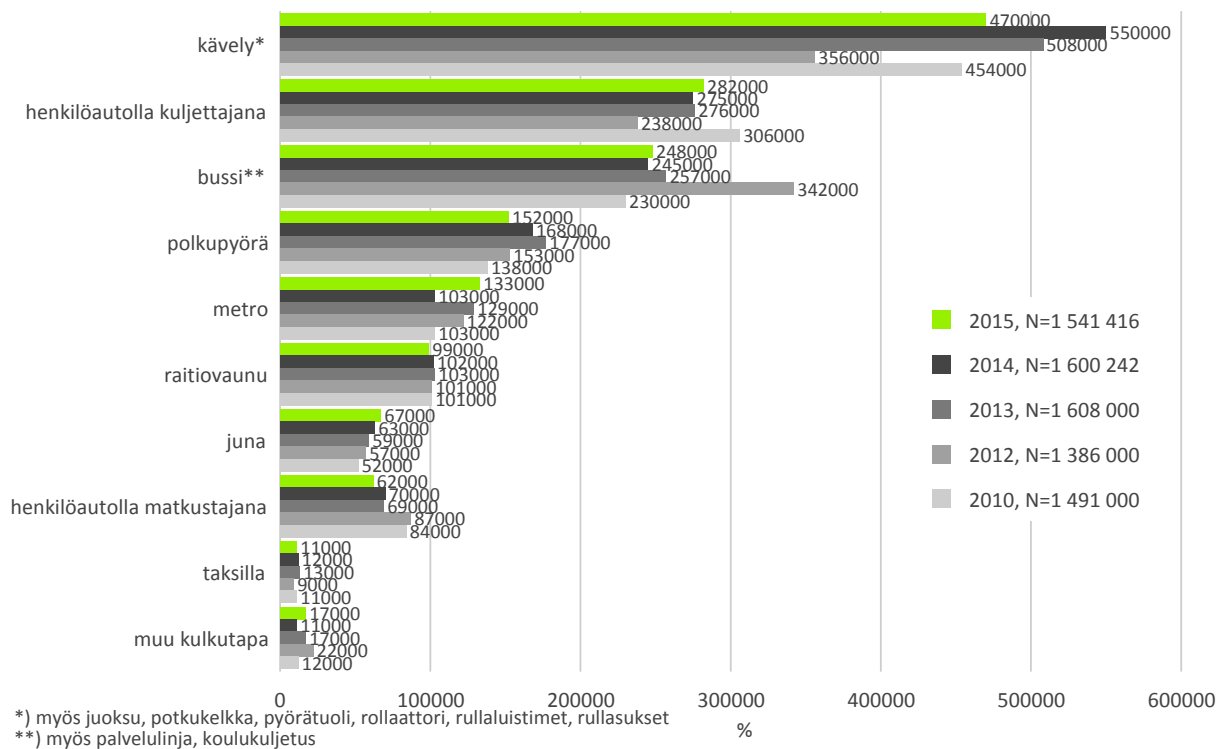
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI % päivän aikana tehdyistä matkoista

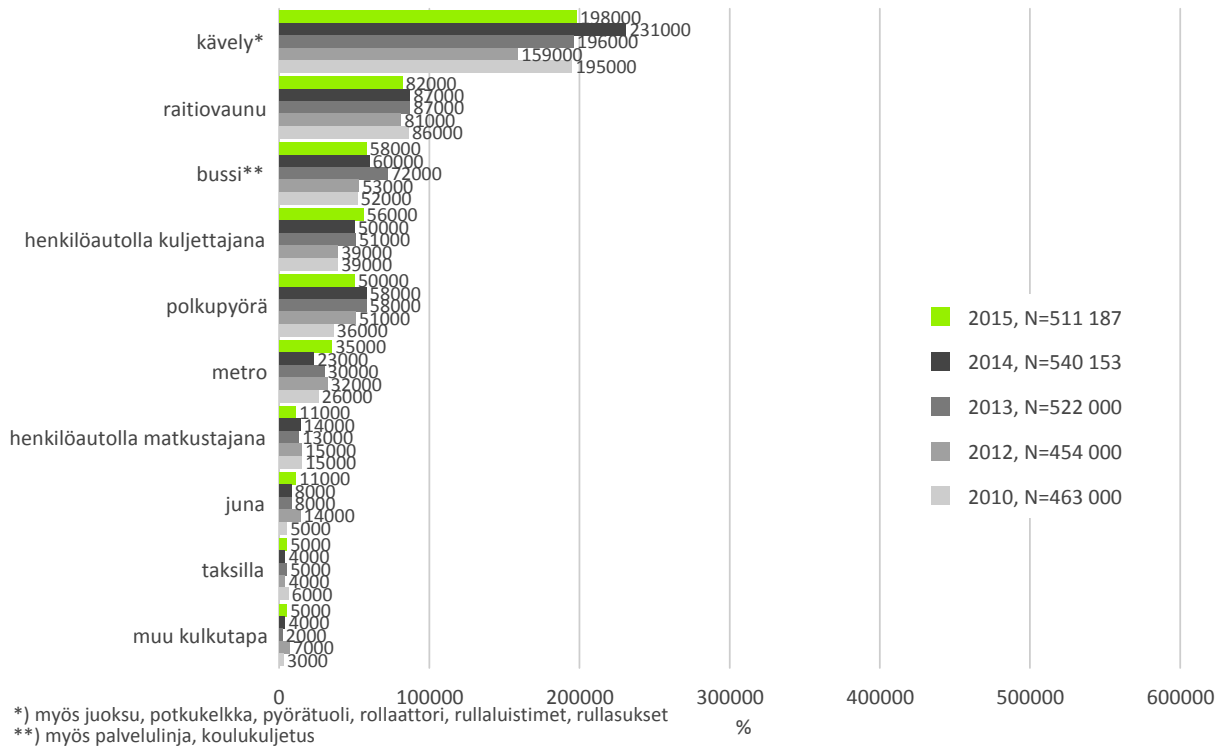
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2015 Päivän aikana tehdyt matkat

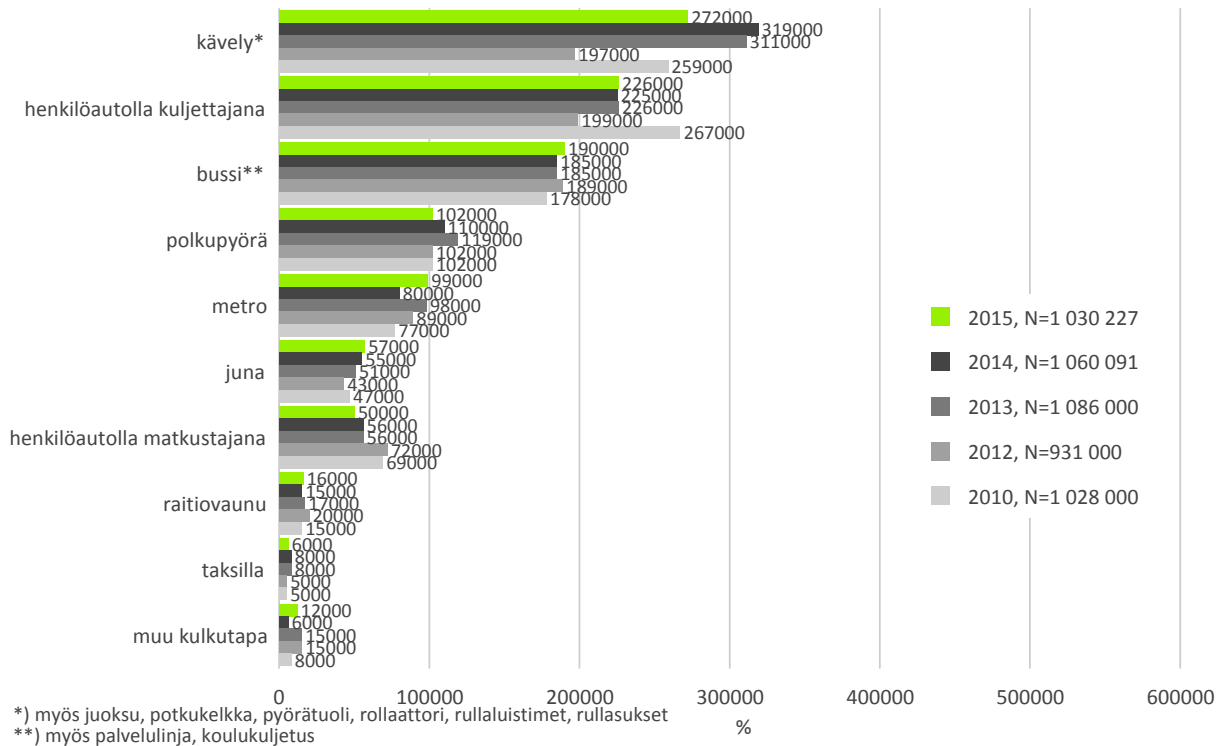
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT - Päivän aikana tehdyt matkat

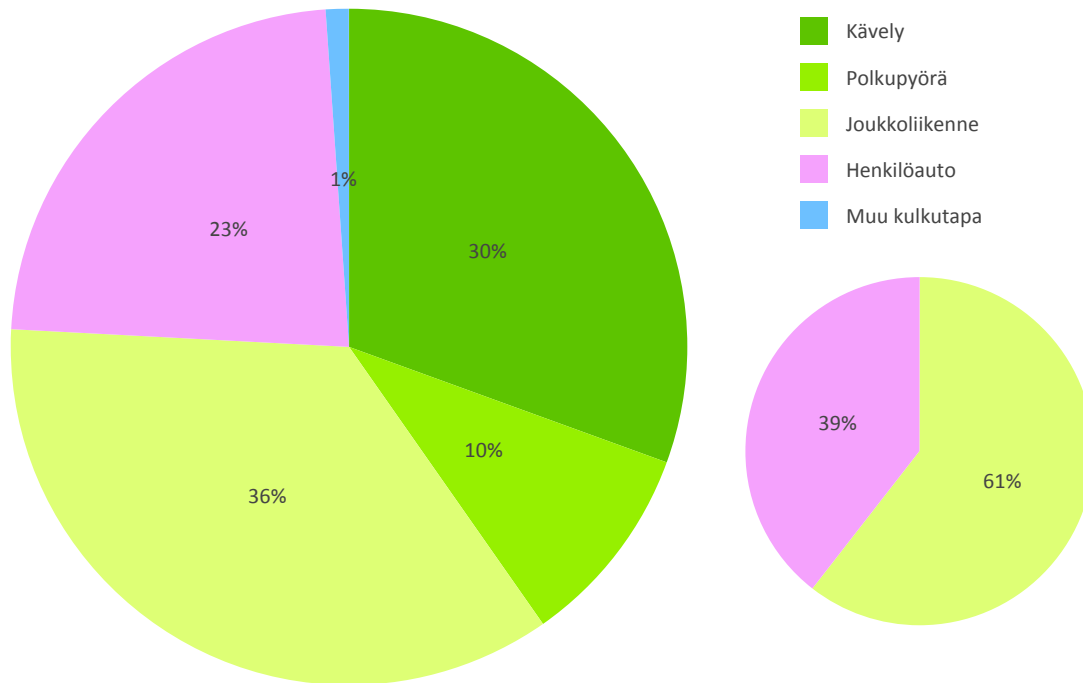
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

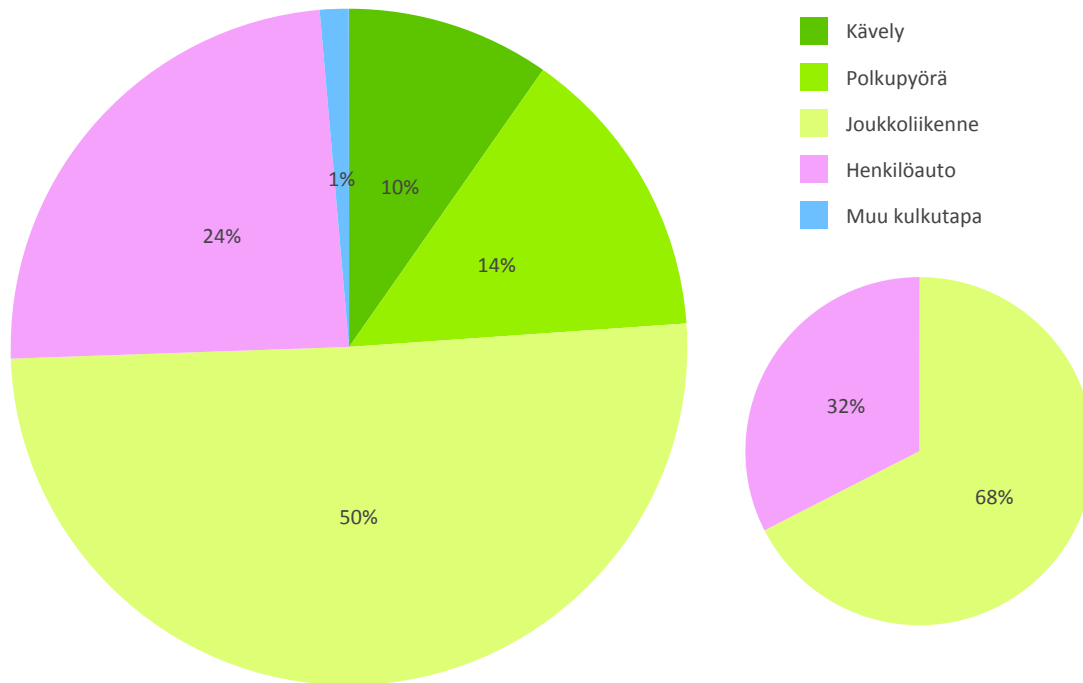
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

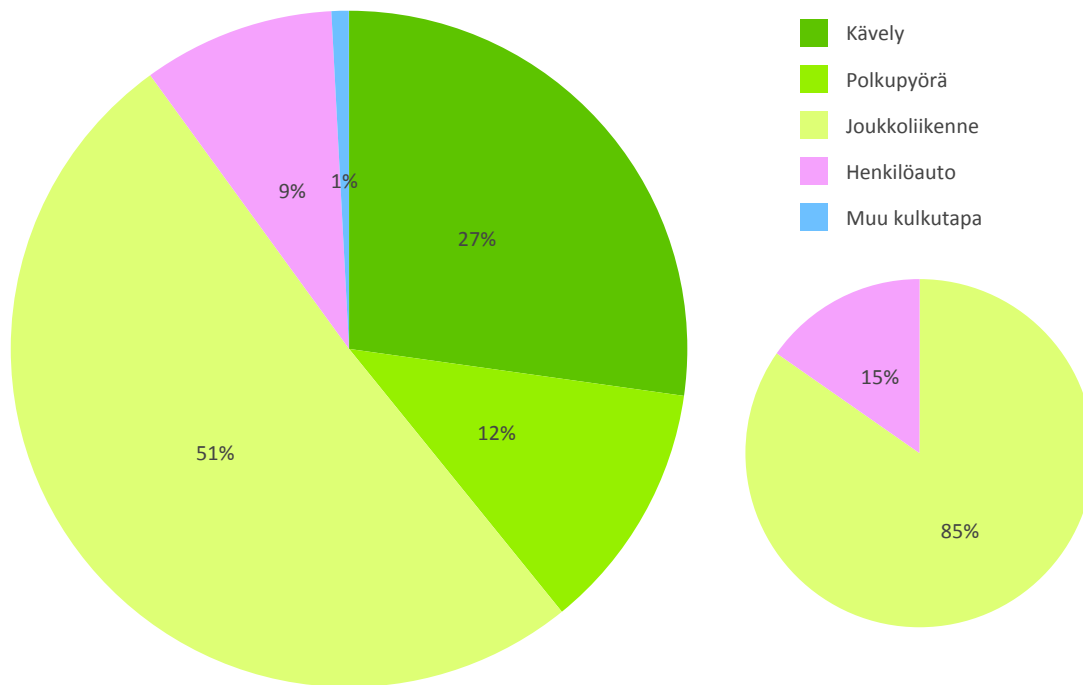
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2015
% päivän aikana tehdyistä matkoista, N=1 541 416

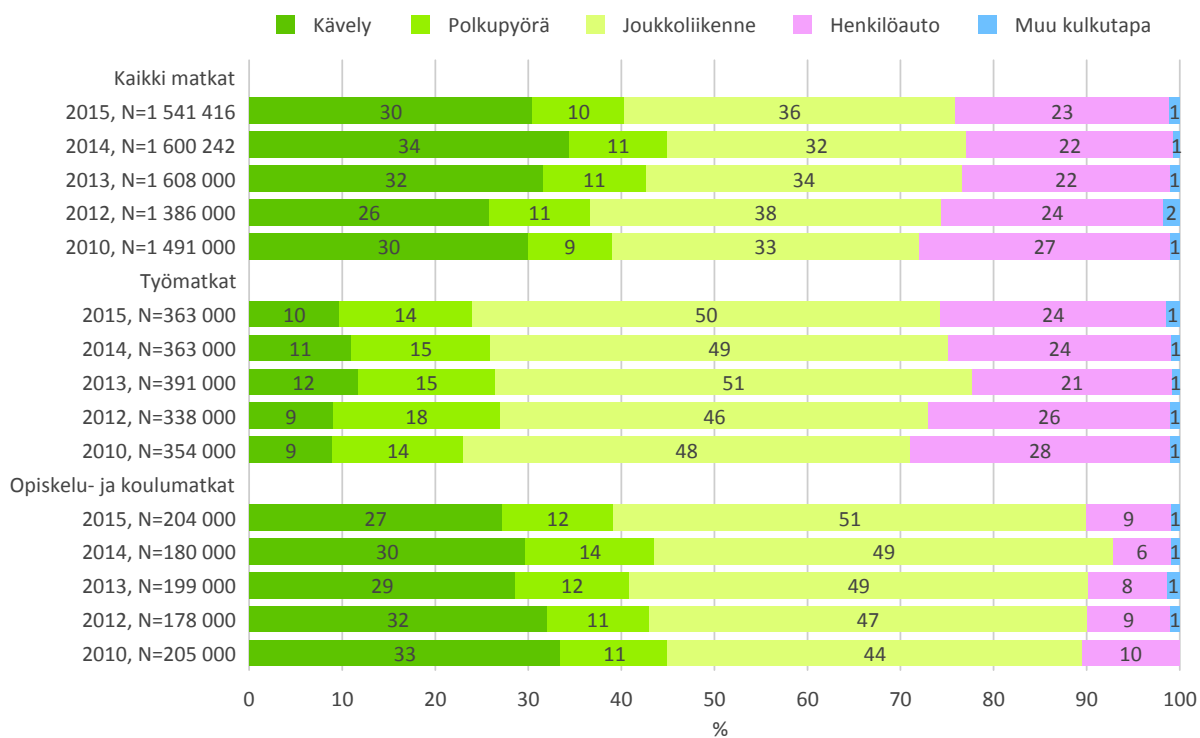
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2015
% päivän aikana tehdyistä työmatkoista, N=363 000

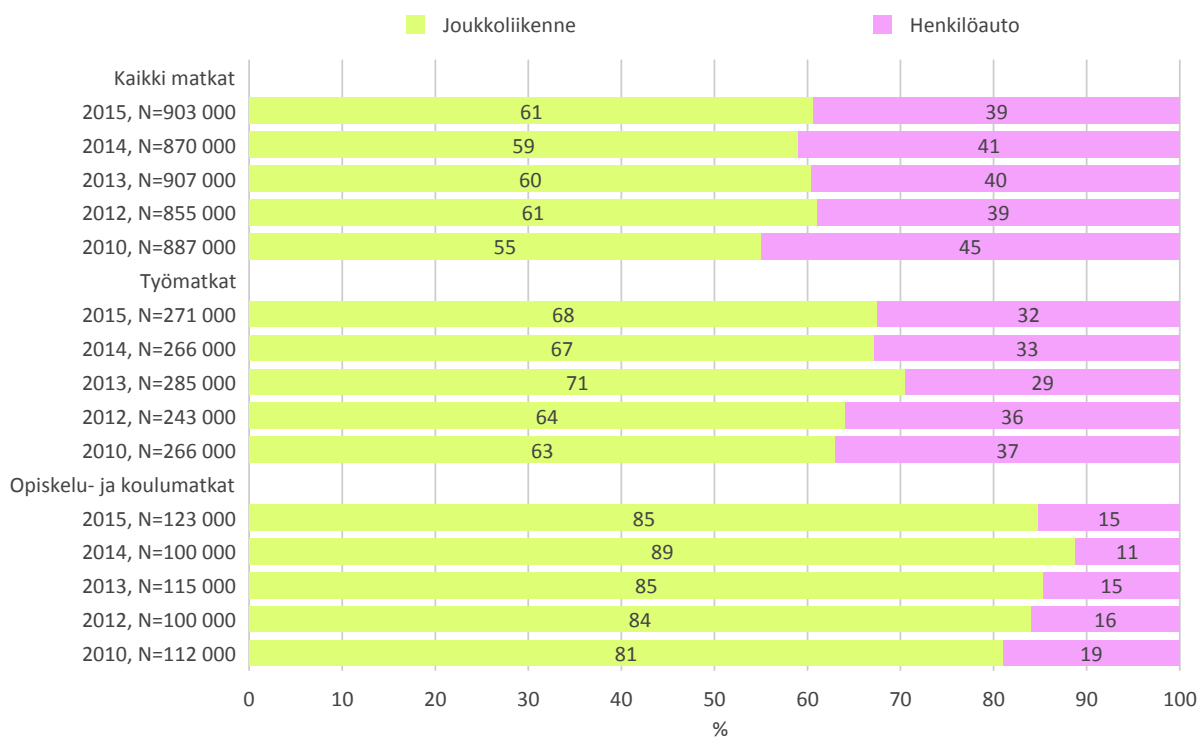
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2015
% päivän aikana tehdyistä opiskelu-/koulumatkoista, N=204 000

Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % päivän aikana tehdyistä matkoista

Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % joukkoliikenteellä ja henkilöautolla päivän aikana tehdyistä matkoista

3.3 Tehtyjen matkojen tarkoitus

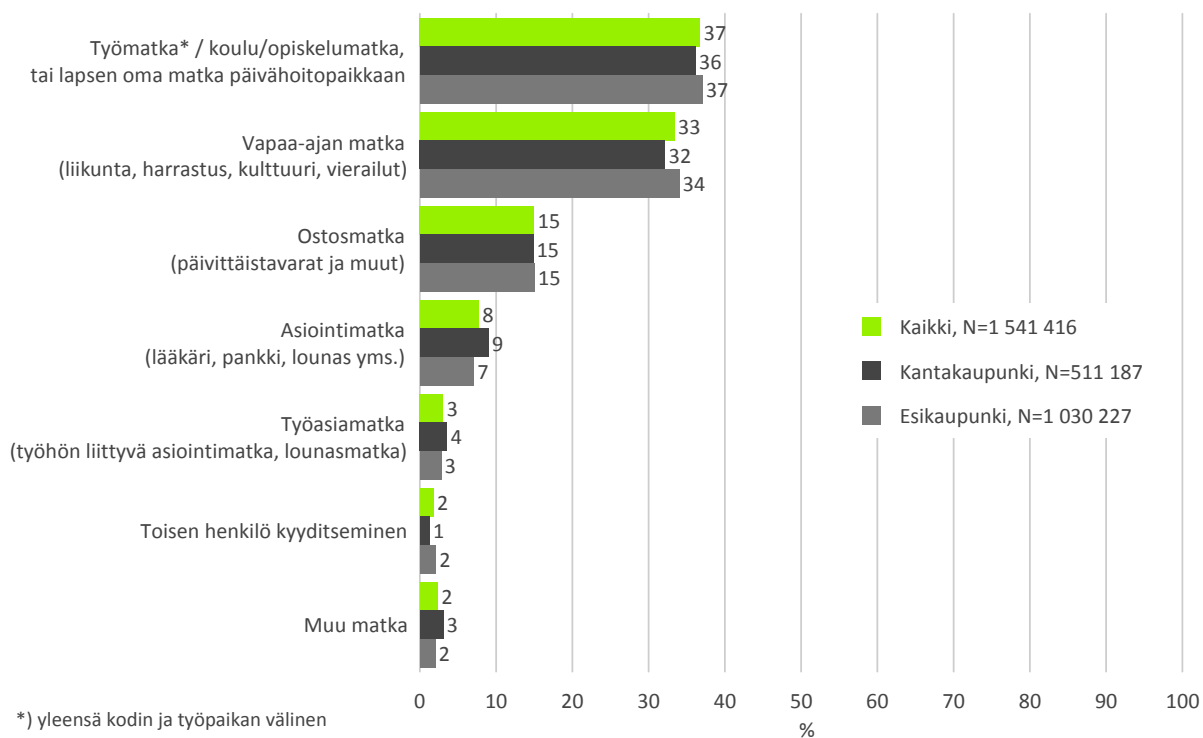
Reilu kolmannes (37 %) kaikista matkoista oli työ-, koulu- tai opiskelumatkoja. Tarkemmin eriteltynä 24 % oli työmatkoja ja 13 % koulu- tai opiskelumatkoja. Kolmanneksessa (33 %) oli kyse vapaa-ajanmatkoista.

Työ- ja opiskelumatkojen osuus on nyt hieman kasvanut viime vuodesta, ja se on nyt samalla tasolla kuin vuosina 2010-2013. Vapaa-ajan matkojen osuus tehdyistä matkoista on laskenut, sillä vuonna 2014 suurin osuus matkoista oli vapaa-ajan matkoja. Muita mainittavia muutoksia matkojen tarkoituksessa ei ole tapahtunut edellisvuoteen verrattuna.

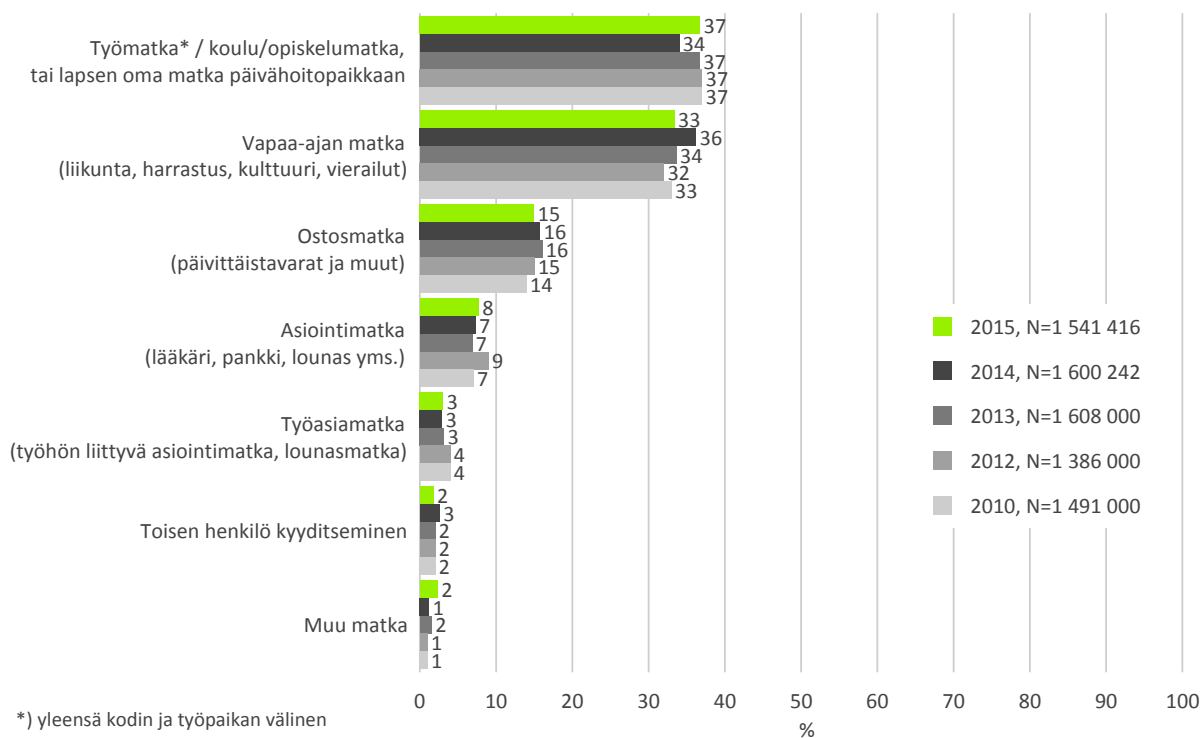
Vastaajan ikä selittää tietenkin merkittävästi sitä, millaisia matkoja tehdään. Nuorten (7-17-vuotiaat) matkoista yli puolet (53 %) on koulu- ja opiskelumatkoja ja 40 % vapaa-ajan matkoja. Yli 65-vuotiaiden matkat ovat useimmin joko vapaa-ajan matkoja (44 %) tai ostosmatkoja (30 %). Nuorilla aikuisilla (18-29-vuotiaat) vapaa-ajan matkat (31 %) ovat hieman työmatkoja (25 %) yleisempiä. 30-64-vuotiailla suurin osuus matkoista on työmatkoja (35 % kummallakin).

Seuraavien sivujen kuvioissa on esitetty helsinkiäisten matkojen pääasialliset tarkoitukset sekä prosenttiosuuksina että matkojen lukumäärinä.

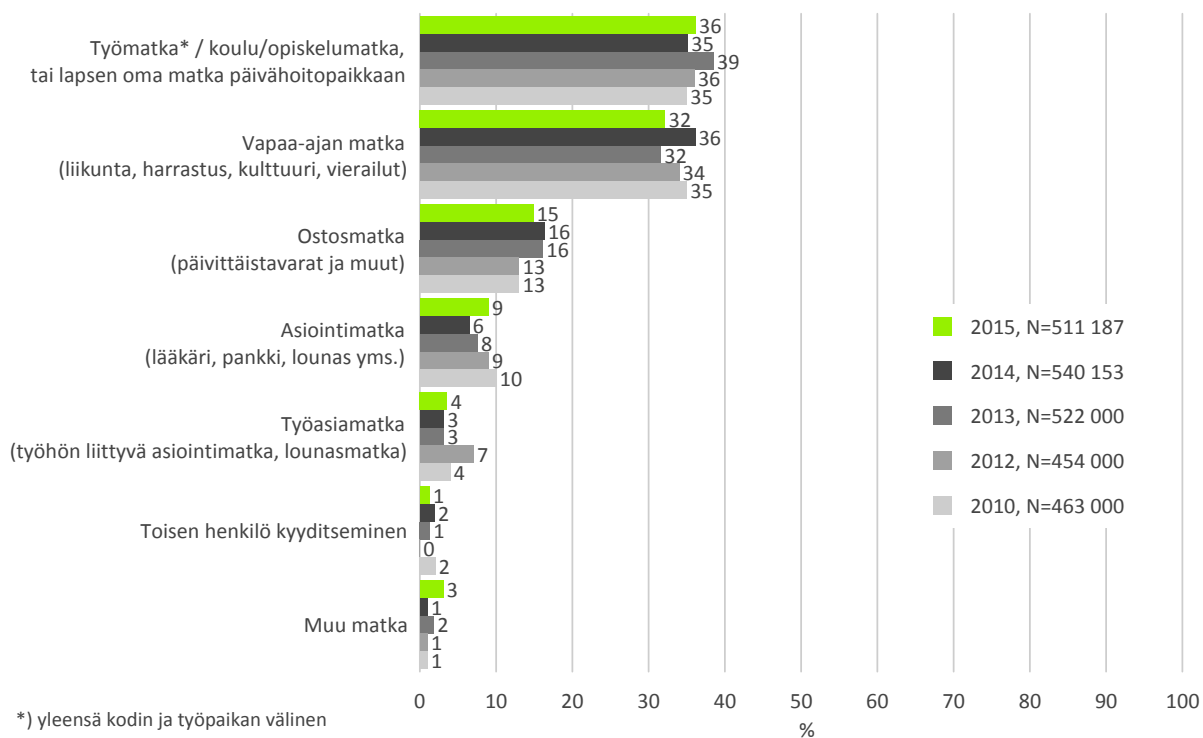
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2015 % päivän aikana tehdyistä matkoista

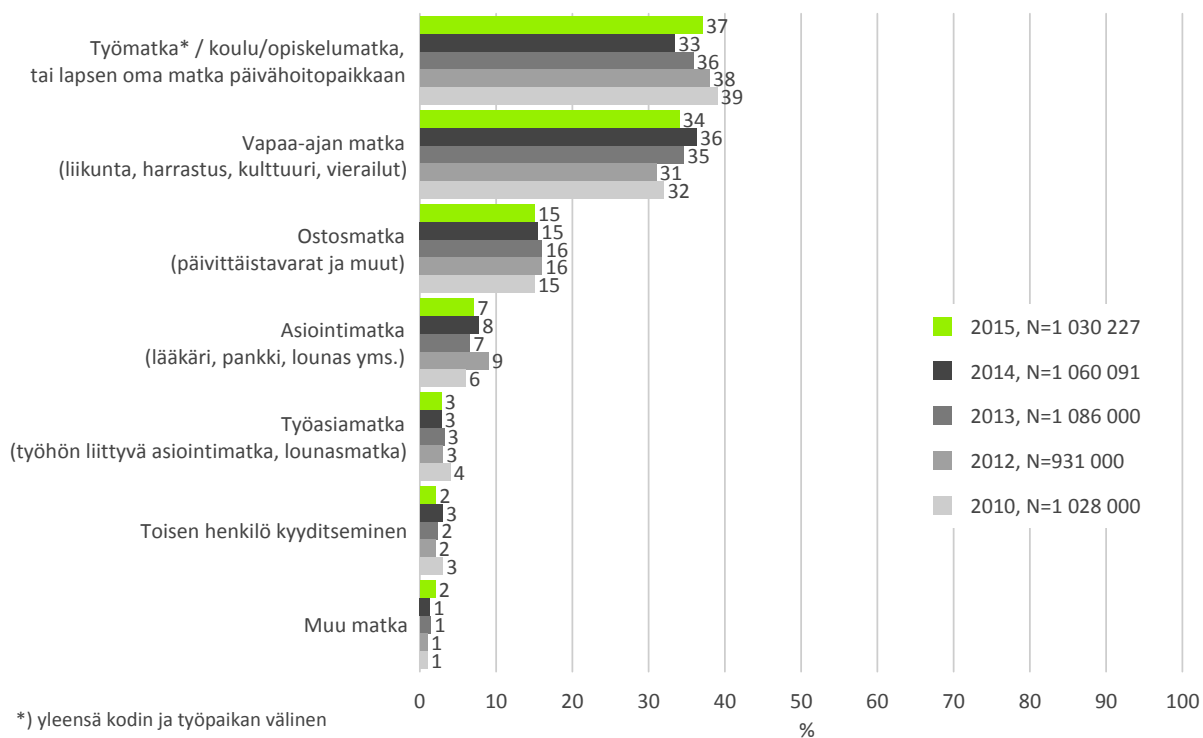
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT - % päivän aikana tehdyistä matkoista

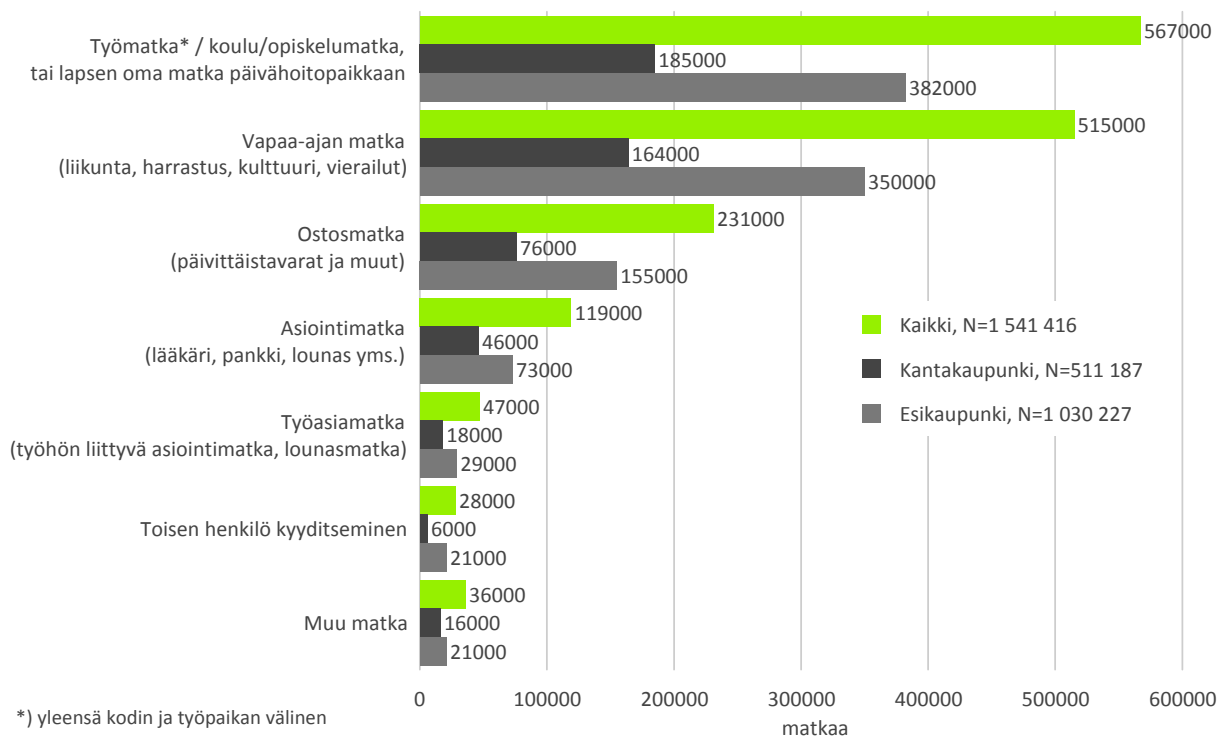
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI - % päivän aikana tehdyistä matkoista

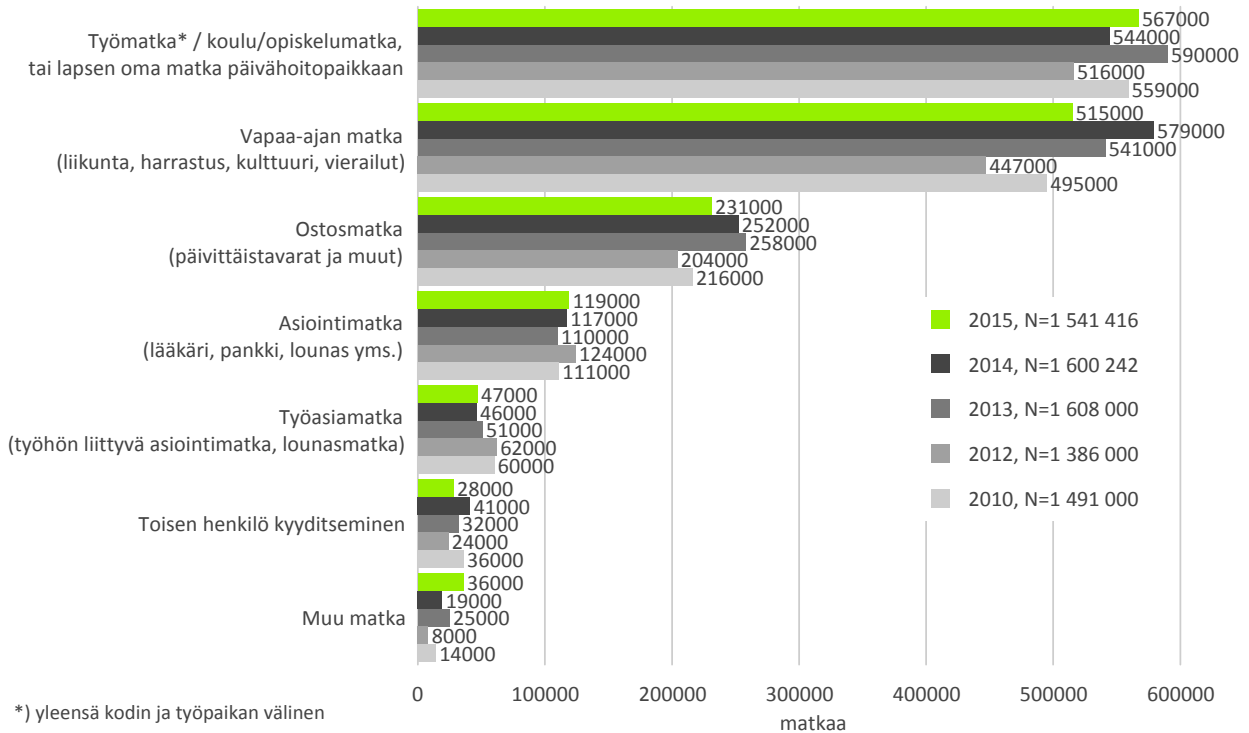
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI - % päivän aikana tehdyistä matkoista

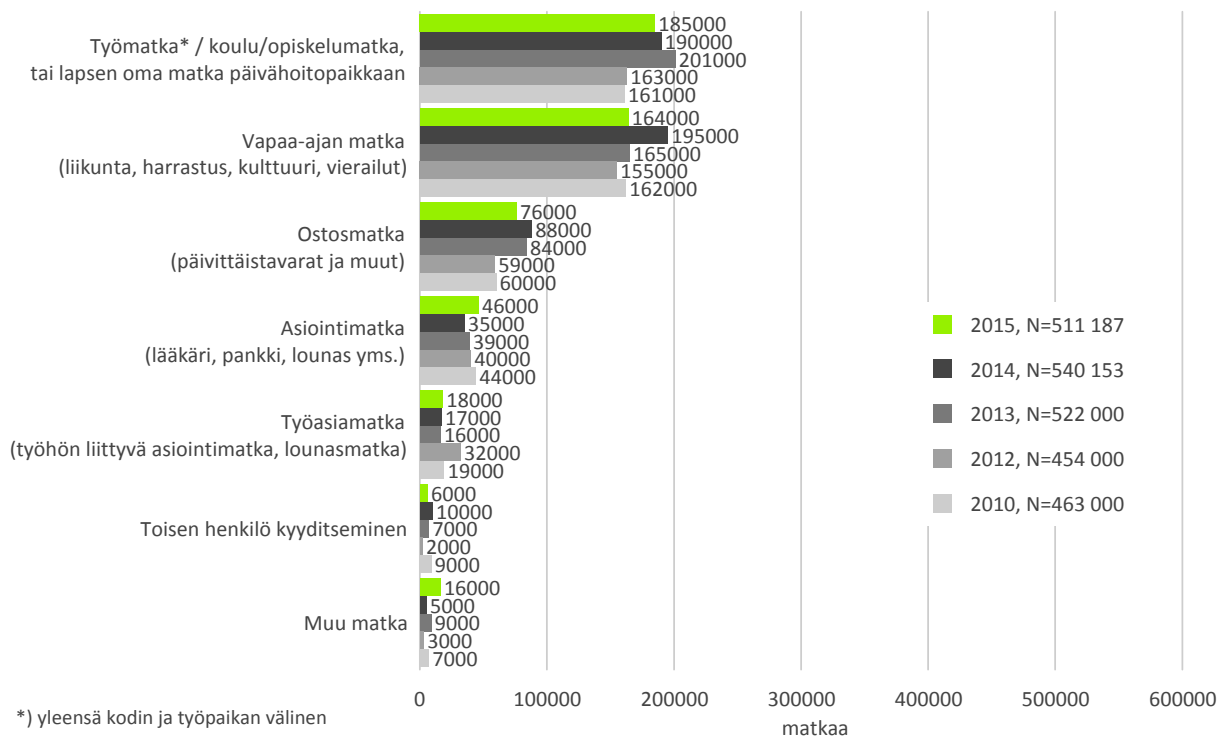
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2015 Päivän aikana tehdyt matkat

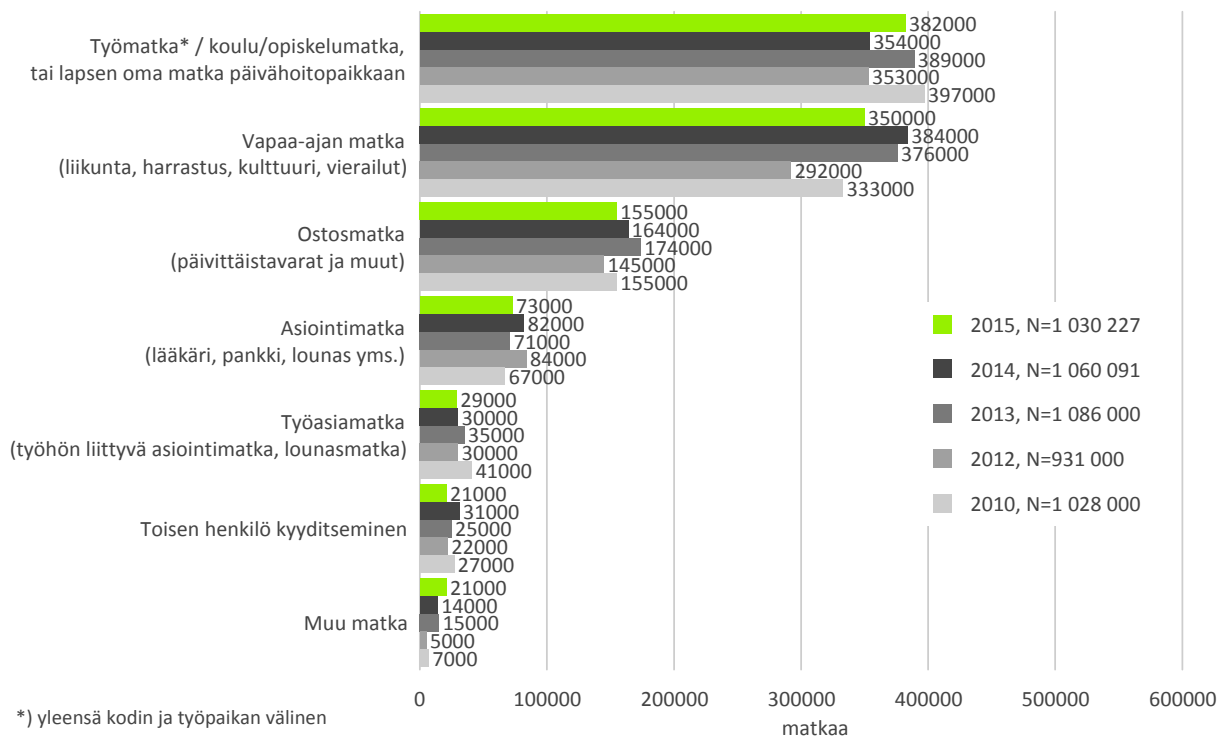
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT - Päivän aikana tehdyt matkat

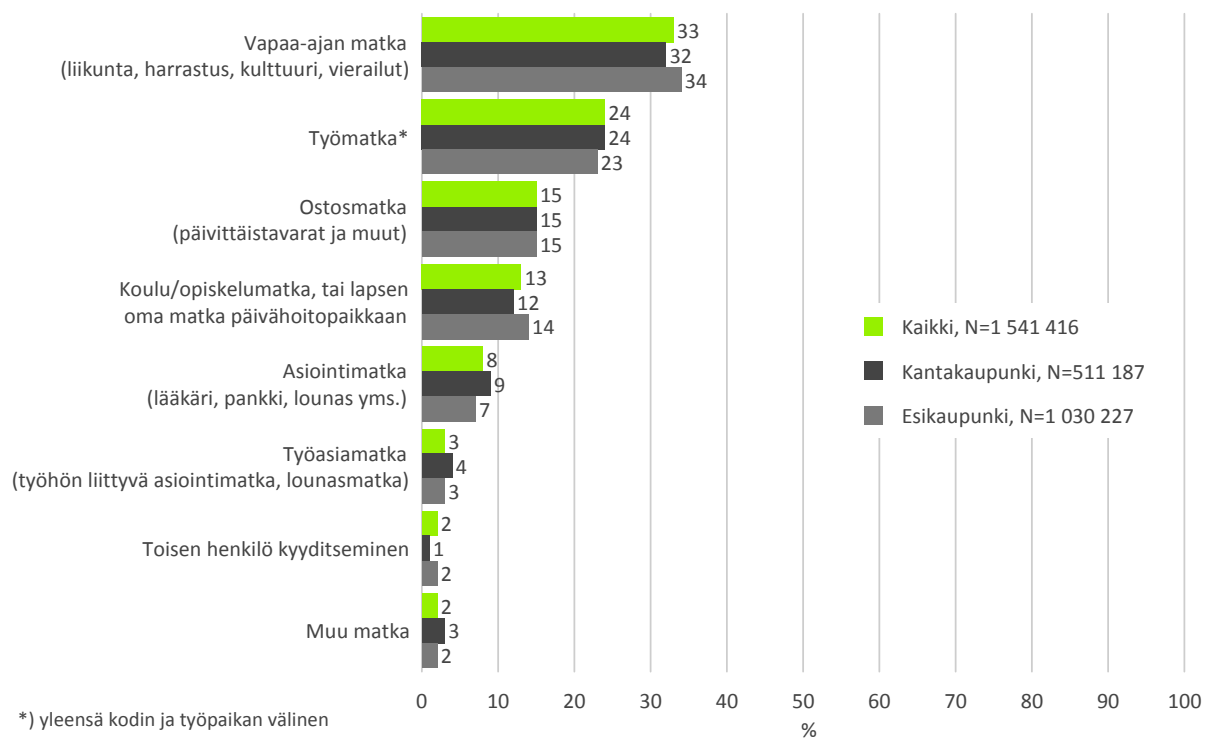
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

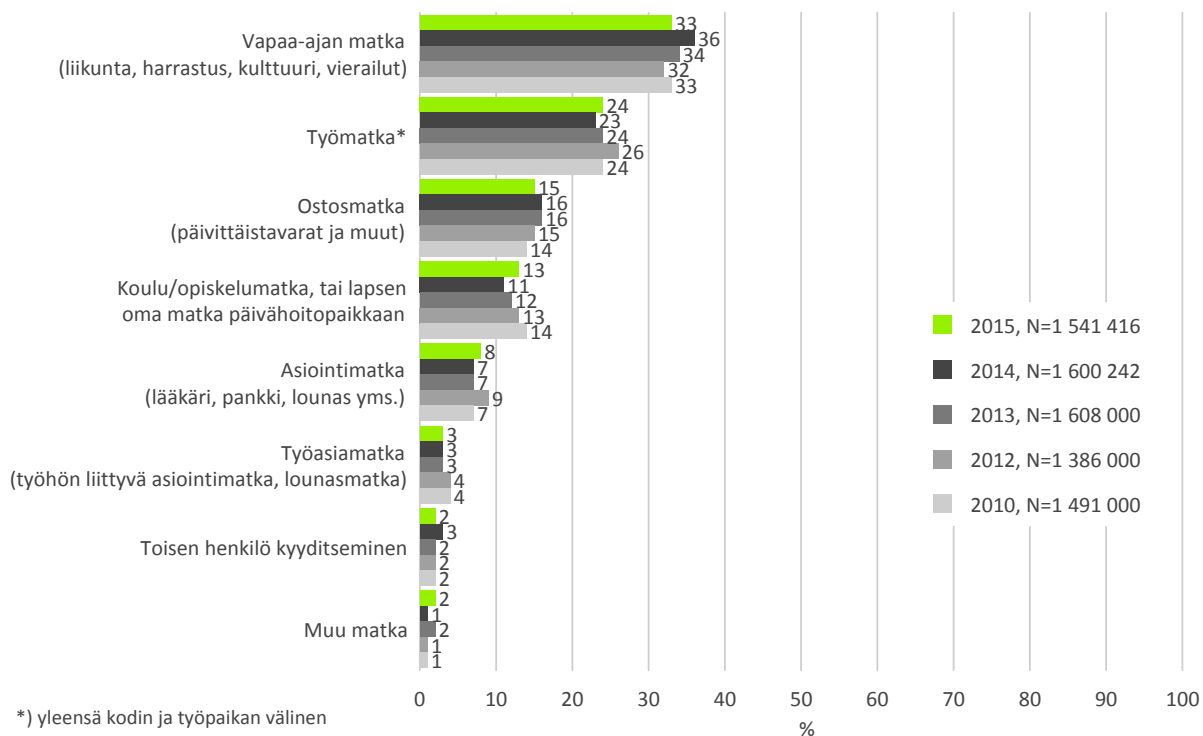
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

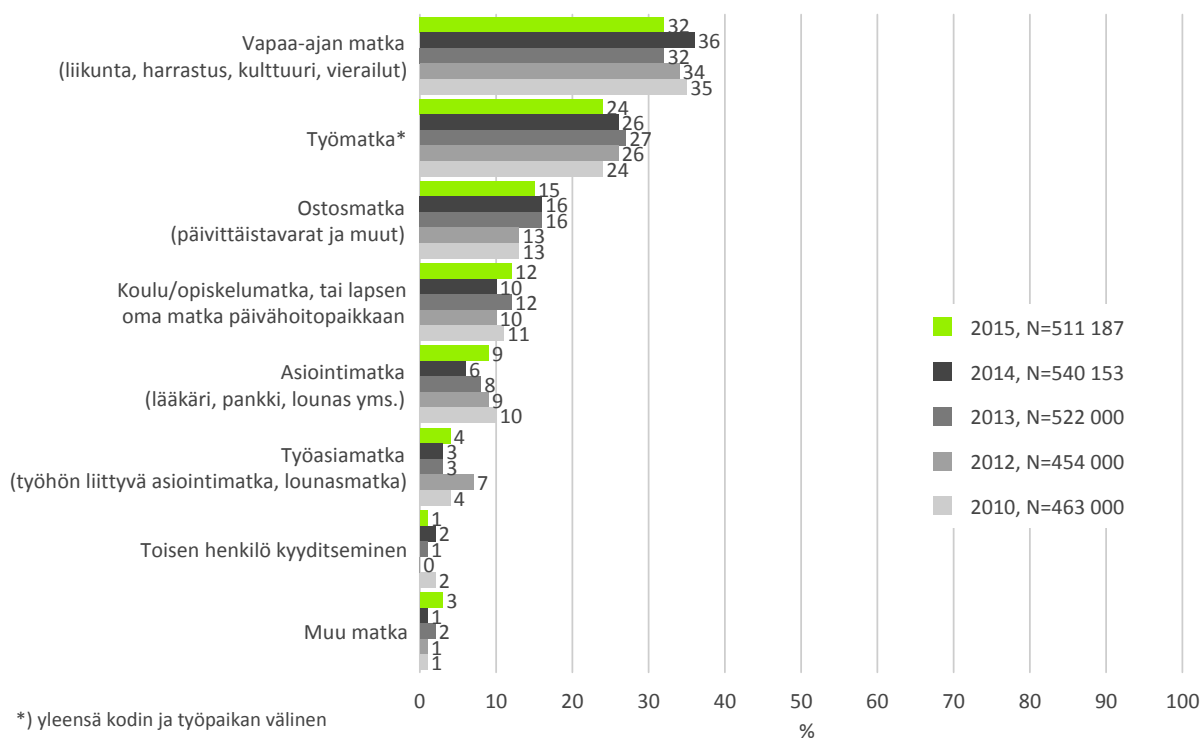
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2015 % päivän aikana tehdyistä matkoista

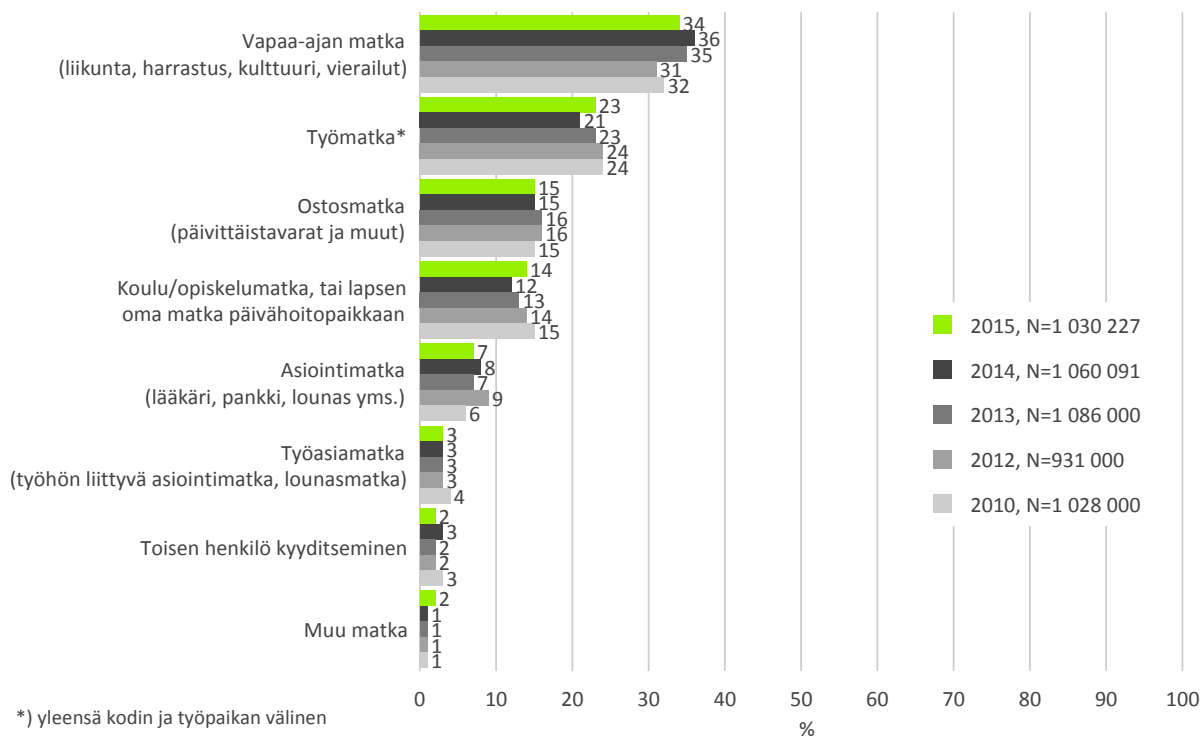
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT - % päivän aikana tehdyistä matkoista

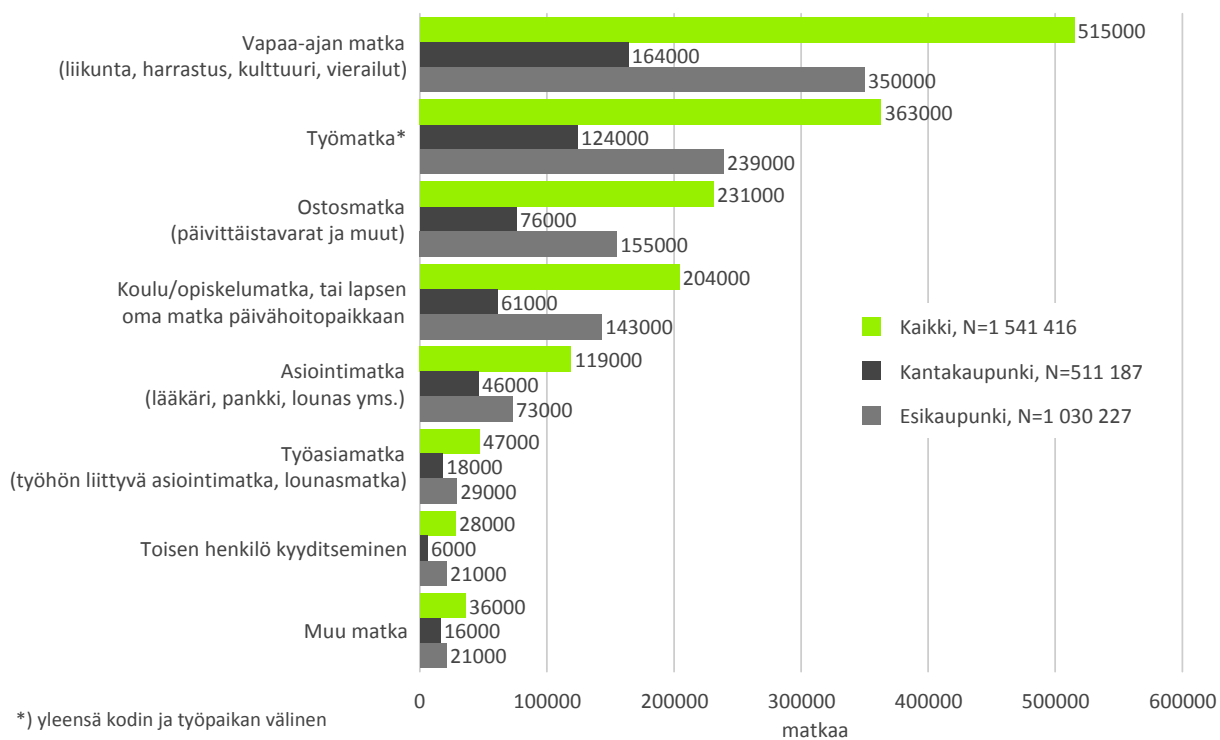
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI - % päivän aikana tehdyistä matkoista

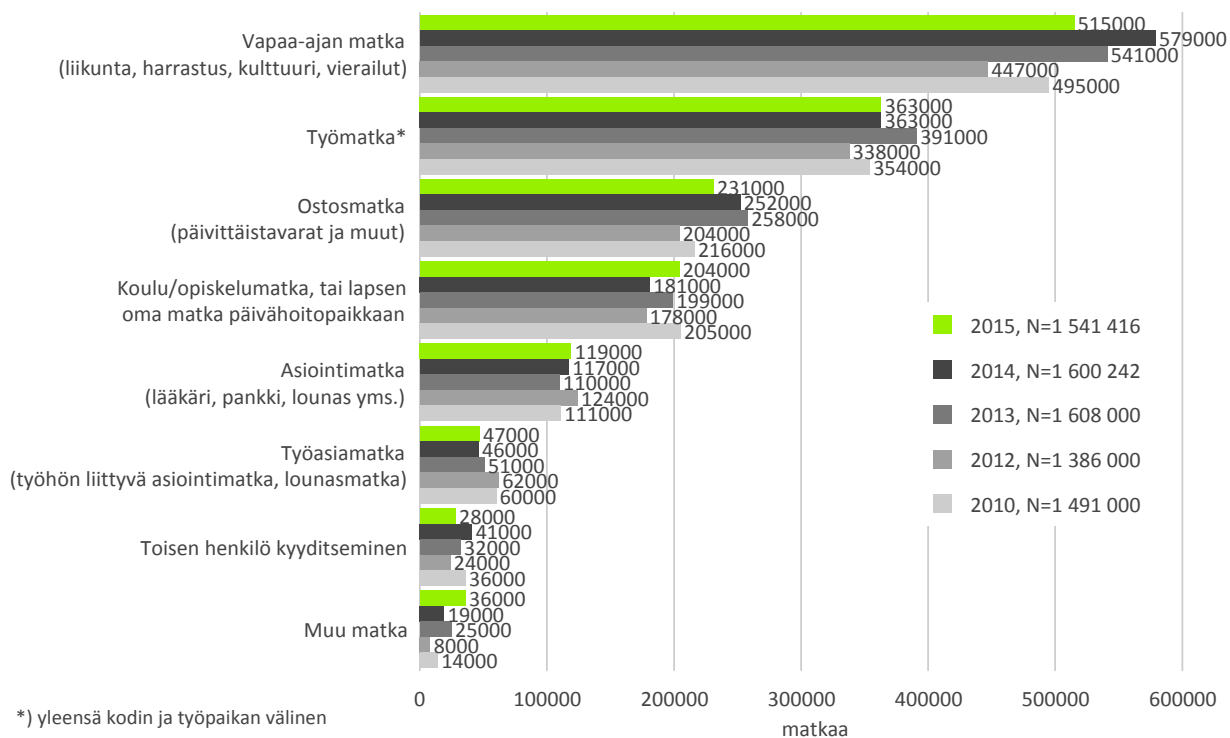
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI - % päivän aikana tehdyistä matkoista

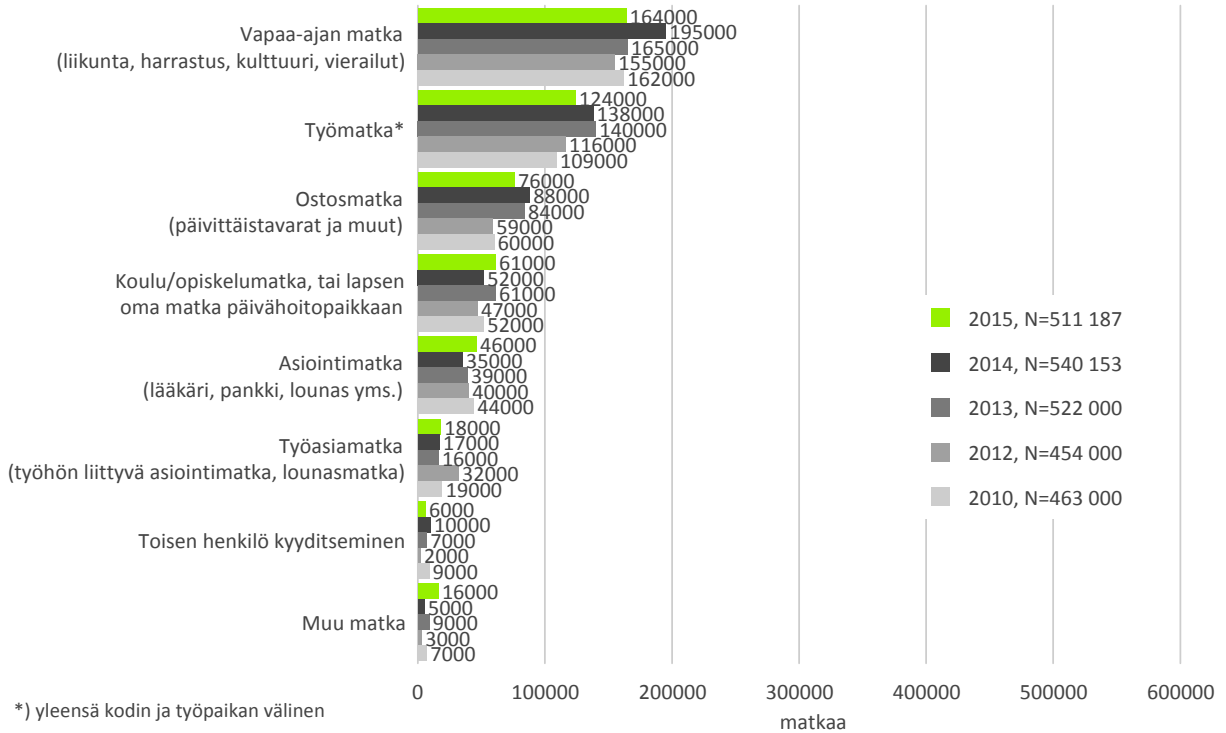
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2015 Päivän aikana tehdyt matkat

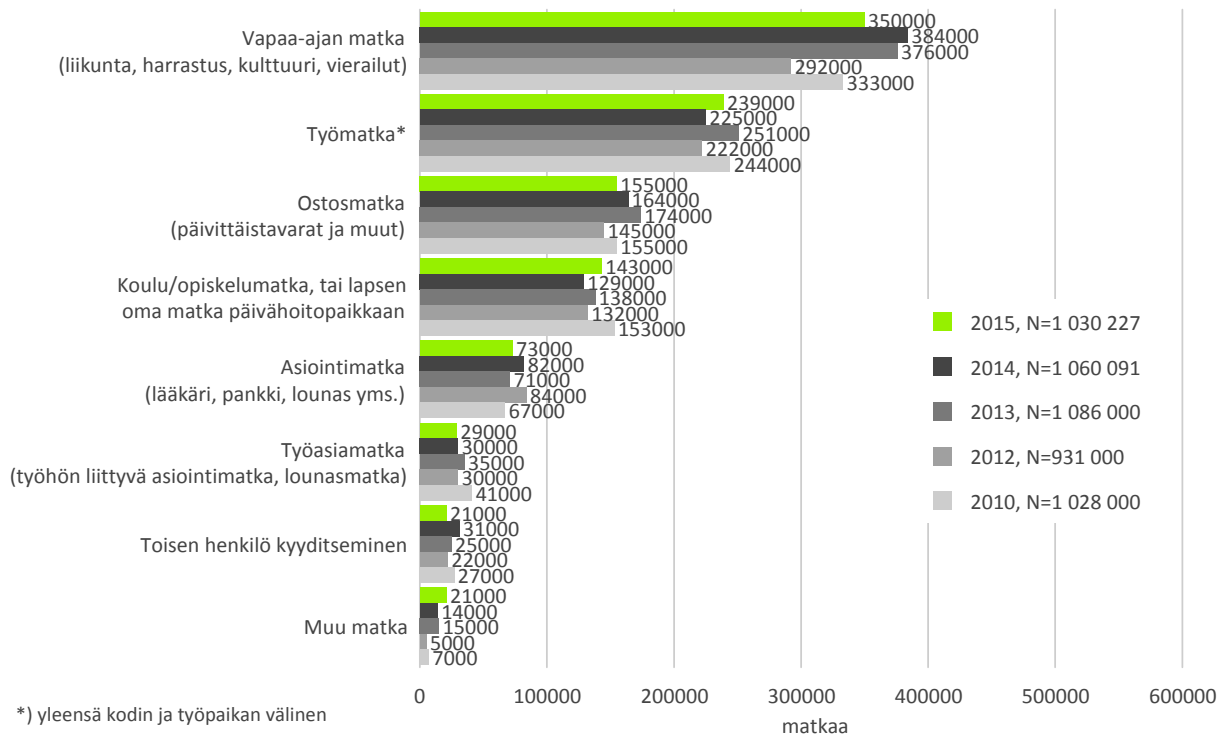
Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KAIKKI VASTAAJAT - Päivän aikana tehdyt matkat

Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 KANTAKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

Tehtyjen matkojen tarkoitus 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 ESIKAUPUNKI - Päivän aikana tehdyt matkat

3.4 HSL:n matkakortin käyttäminen

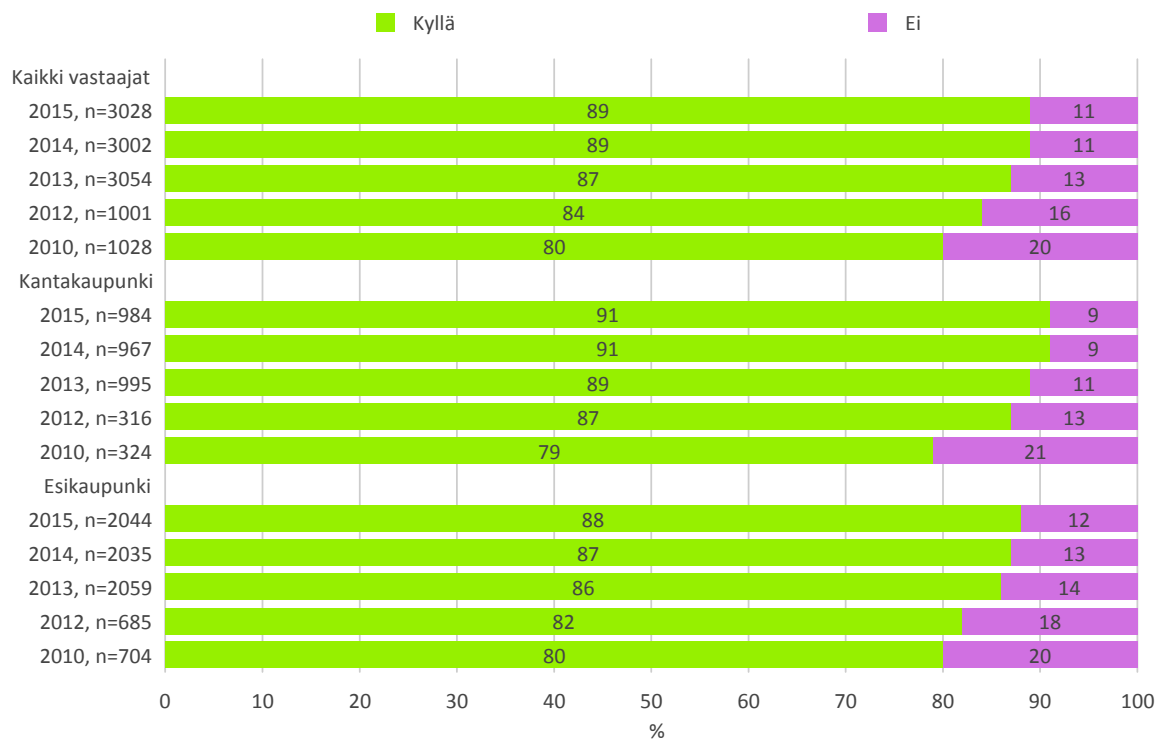
Kaikista vastaajista 89 %:lla on käytössään HSL:n matkakortti. Naisilla ja 18-29-vuotiaalla matkakortti on kaikista yleisin. 45-64-vuotiailla matkakortti on jonkin verran harvinaisempi (86 %:lla), samoin yli 65-vuotiailla (87 %:lla matkakortti). Kantakaupungissa asuvat omistavat matkakortin hieman useammin kuin esikaupungissa asuvat.

Matkakortin omistajien määrä on lisääntynyt tasaisesti vuoteen 2014 asti, nyt osuus oli täysin sama kuin viime vuonna.

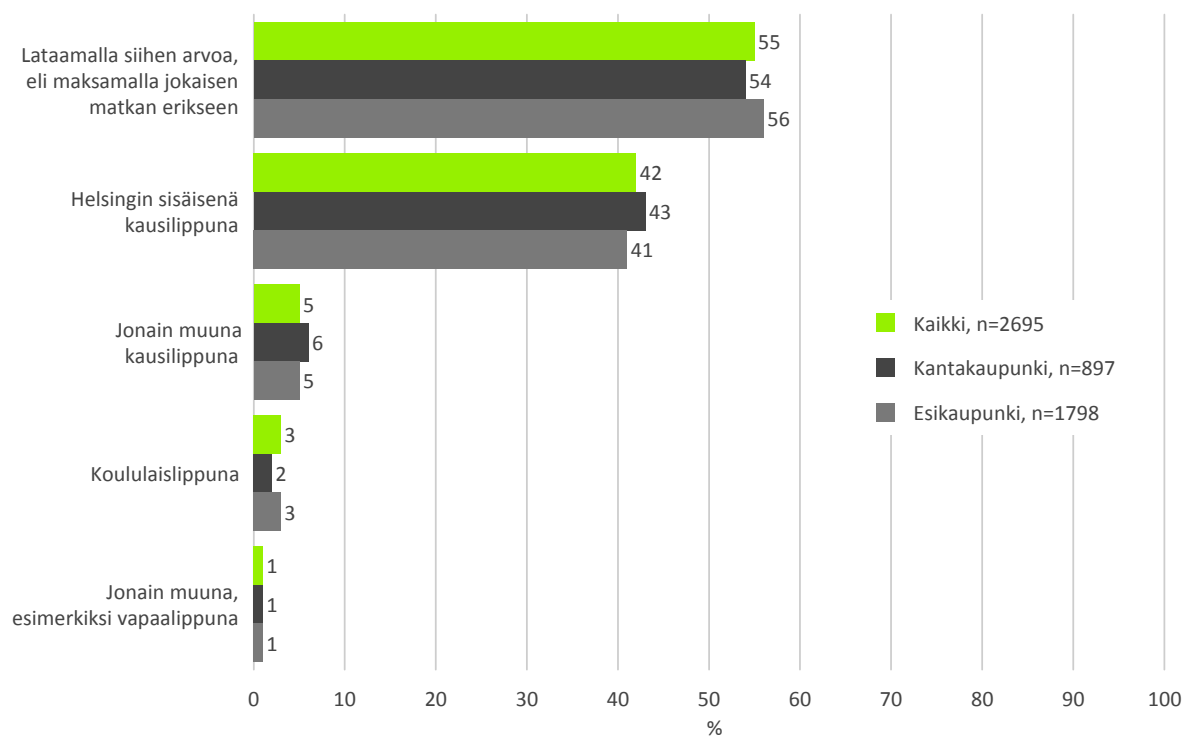
Yli puolet (55 %) matkakortin käyttäjistä käyttää korttia lataamalla siihen arvoa. Helsingin sisäisenä kausilippuna matkakorttia käyttää kaksi viidestä (42 %). Osuuksissa ei ole mainittavaa muutosta viime vuodesta. Kantakaupungissa ja esikaupungissa asuvien välillä ei ole merkittävää eroa sen suhteen, käytetäänkö matkakorttia kausilippuna vai lataamalla siihen arvoa.

Kausilippukäyttö on yleisintä 18-29-vuotiaiden keskuudessa ja harvinaisinta yli 65-vuotiaiden keskuudessa.

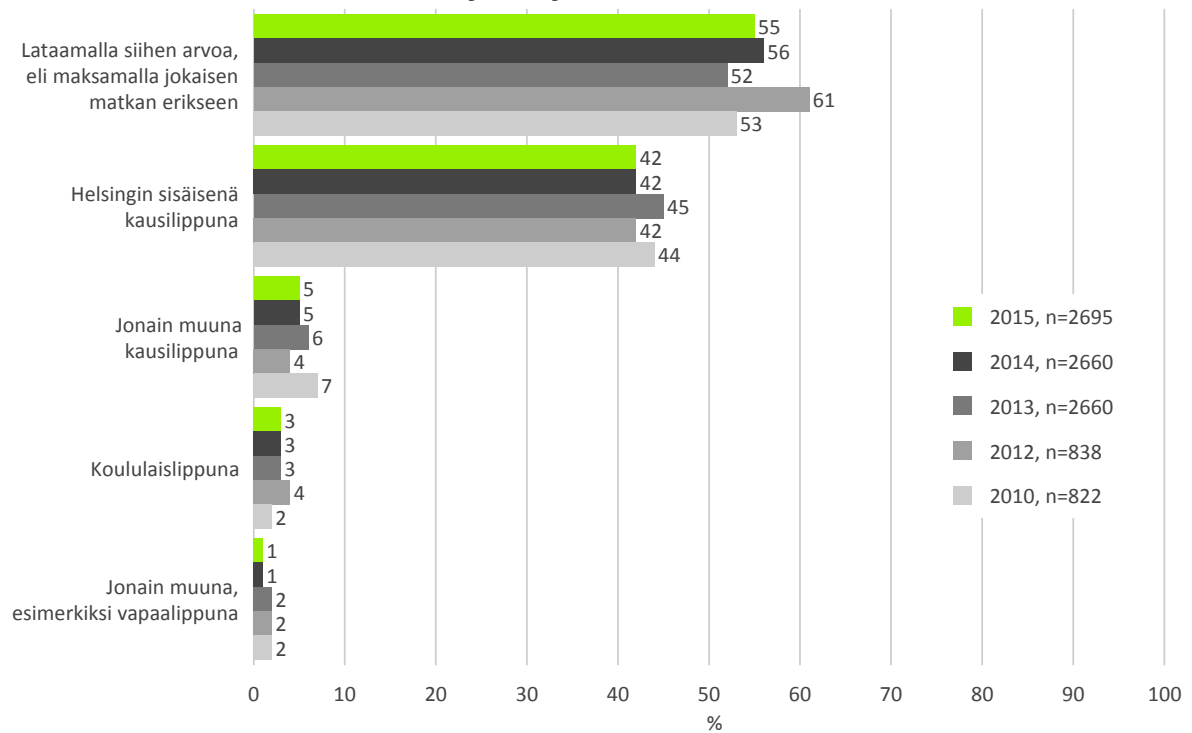
Onko teillä HSL:n matkakortti 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % vastaajista

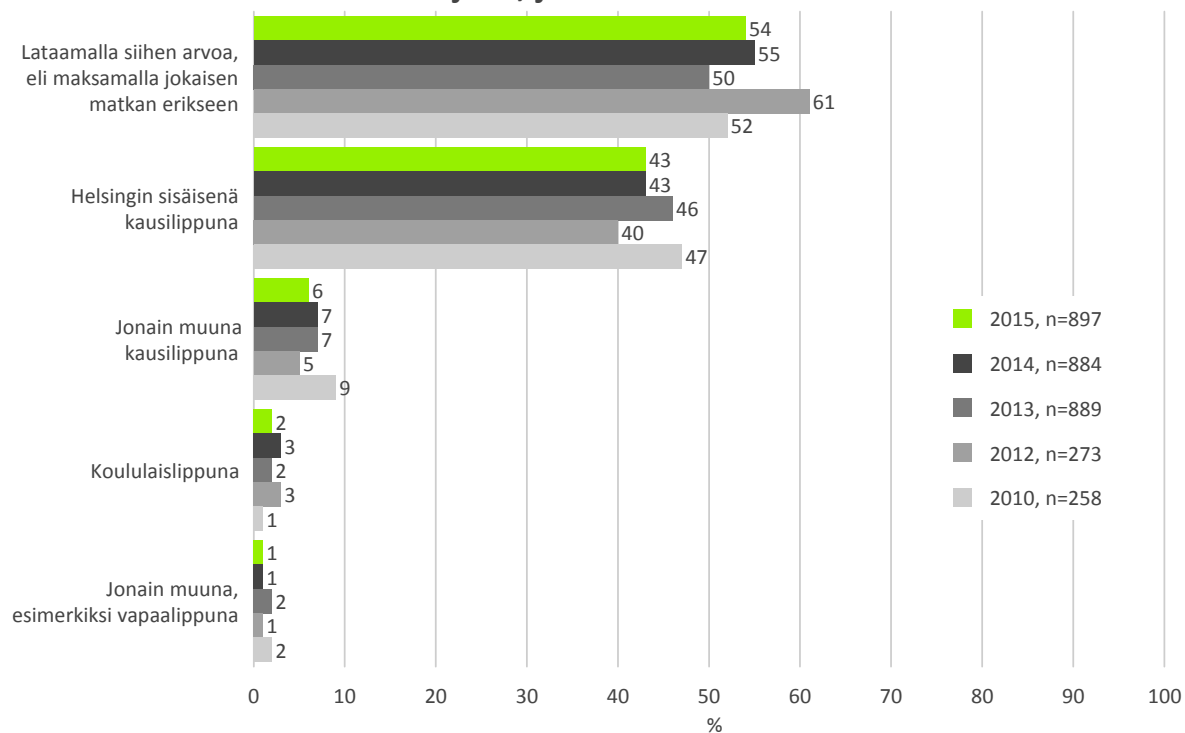
Käytättekö matkakorttianne pääsääntöisesti...? 2015 % vastaajista, joilla on matkakortti

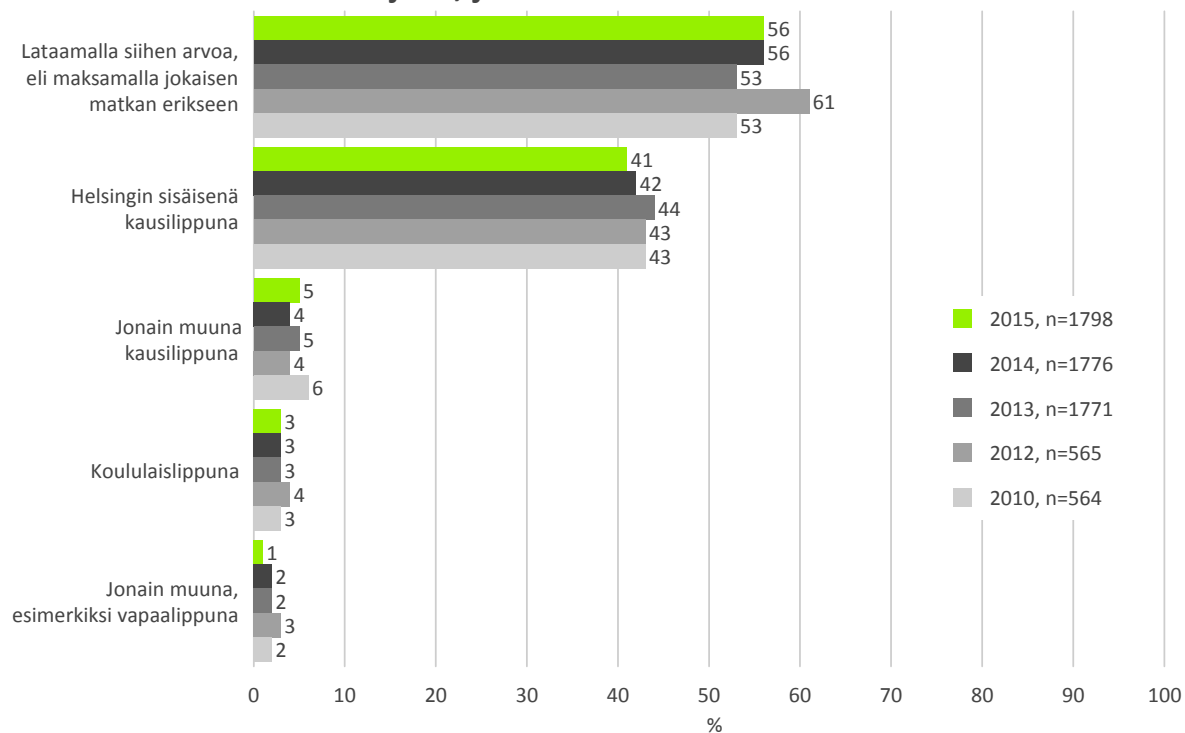
**Käytättekö matkakorttianne pääsääntöisesti...?
2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015
KAIKKI VASTAAJAT - % vastaajista, joilla on matkakortti**

**Käytättekö matkakorttianne pääsääntöisesti...?
2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015
KANTAKAUPUNKI - % vastaajista, joilla on matkakortti**

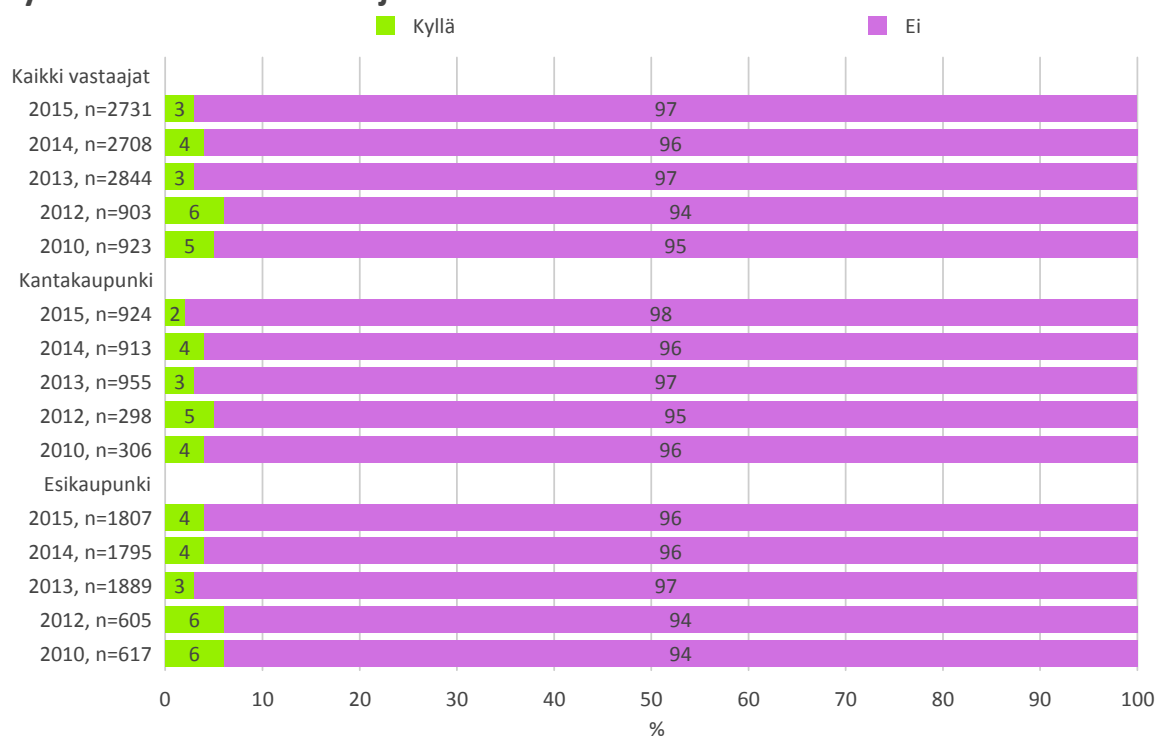
**Käytättekö matkakorttianne pääsääntöisesti...?
2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015
ESIKAUPUNKI - % vastaajista, joilla on matkakortti**

3.5 Liikkuminen ammatissa henkilöautolla

Kahdeksantoista vuotta täyttäneistä vastaajista kolme prosenttia oli liikkunut tutkimusajan-kohtana ammatissaan henkilöautolla kuljettaen henkilöitä tai tavaroita. Se on prosenttisyksikön vähemmän kuin vuonna 2014. Esikaupungissa asuvista on kantakaupungissa asuvia hieman suurempi osuus liikkunut autolla ammattiasioissa.

Liikuitteko eilen (tutkimuspäivänä) ammatissanne henkilöautolla kuljettaen henkilöitä tai tavaroita 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % yli 18-vuotiaista vastaajista

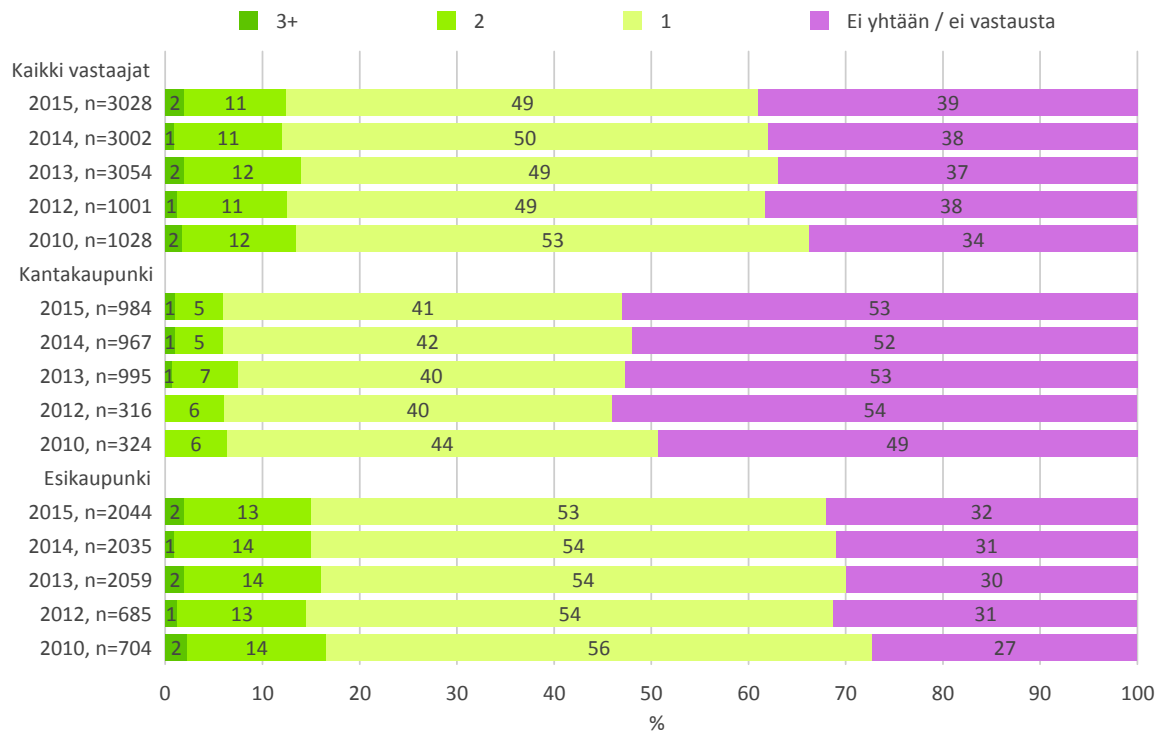
3.6 Talouden käytössä olevat henkilöautot

Vastaajista 61 %:lla oli taloudessaan käytössä vähintään yksi henkilöauto. Autottomien osuus on samaa tasoa kuin edellisvuonna. Kantakaupungissa autottomia on huomattavasti enemmän, hieman yli puolet (53 %) siellä asuvista. Puolella helsinkiläistalouksista on yksi auto. Kaksi autoa on 11 %:lla ja kolme autoa tai enemmän kahdella prosentilla talouksista.

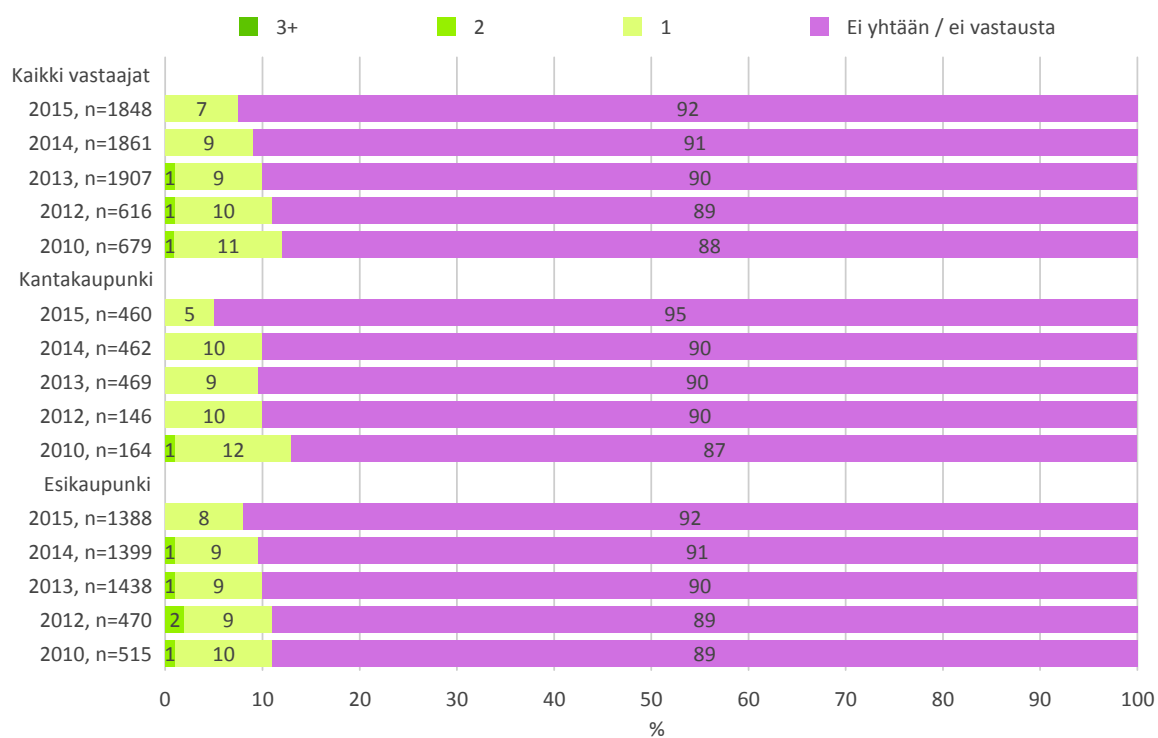
Autoista työsuhdeautoja on seitsemän prosenttia. Valtaosalla (85 %) on käytössään vakinainen pysäköintipaikka kotona, mutta vain neljäsosalla työpaikalla. Kantakaupungissa vakinaisten pysäköintipaikkojen osuudet ovat luonnollisesti pienemmät kuin esikaupungissa.

Vastaajista (täysi-ikäiset, joiden taloudessa on auto/autoja käytössä) käyttää autoa päivittäin kolmannes ja runsas kolmannes muutaman kerran viikossa. Joka kymmenes käyttää autoa kerran viikossa. Tätä harvemmin autoa käyttäviä on 14 prosenttia. Noin joka kymmenes niistä täysikäisistä, joiden taloudessa on auto, ei käytä autoa koskaan itse. Esikaupungeissa asuvat käyttävät autoa aktiivisemmin kuin kantakaupungissa asuvat.

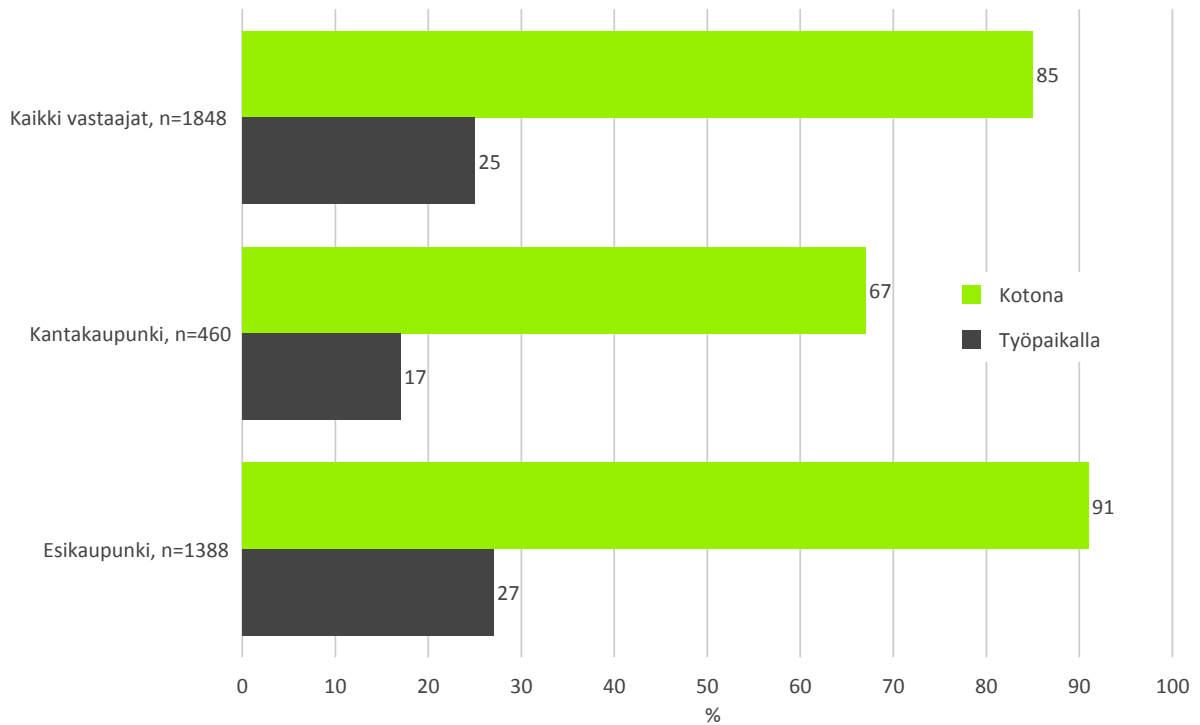
Kuinka monta henkilöautoa taloudellanne on vakituksessa käytössä? 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % vastaajista

Kuinka monta näistä on työsuhdeautoja? 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % vastaajista, joiden taloudessa auto/autoja käytössä

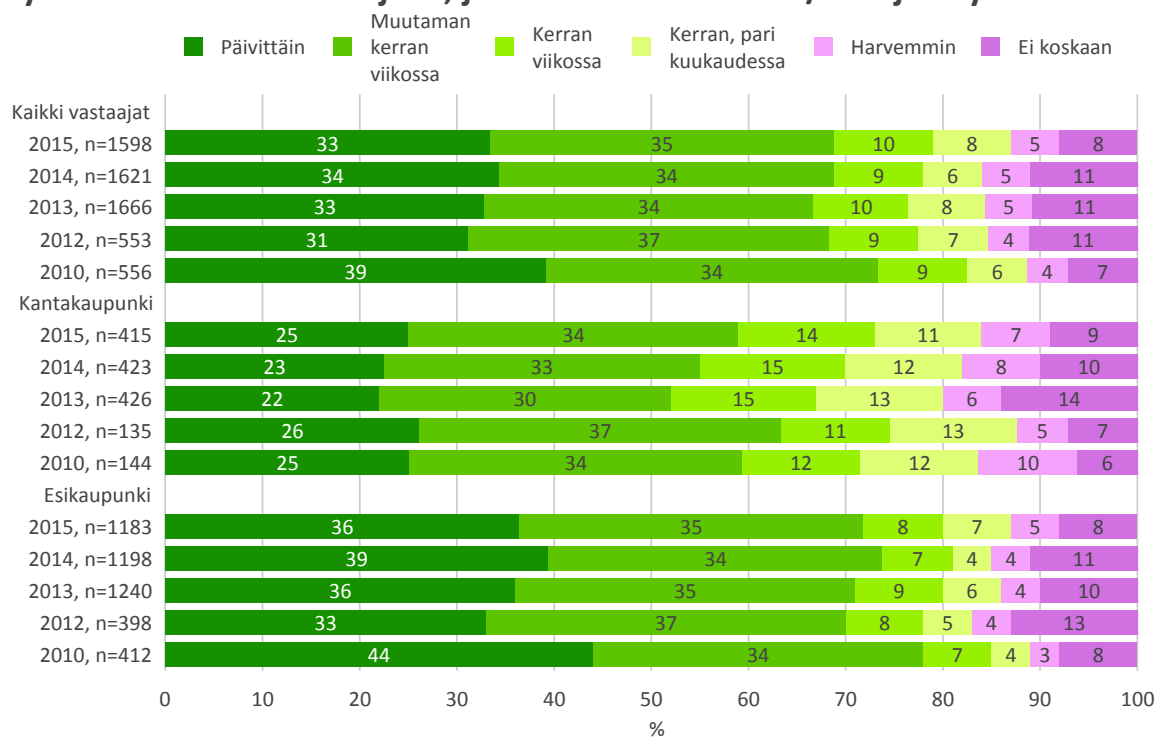
Onko teillä vakinainen pysäköintipaikka...? 2015 % vastaajista, joiden taloudessa auto/autoja käytössä

Käyttekö itse taloutenne käytössä olevaa autoa...?

2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015

% yli 18-vuotiaista vastaajista, joiden taloudella auto/autoja käytössä

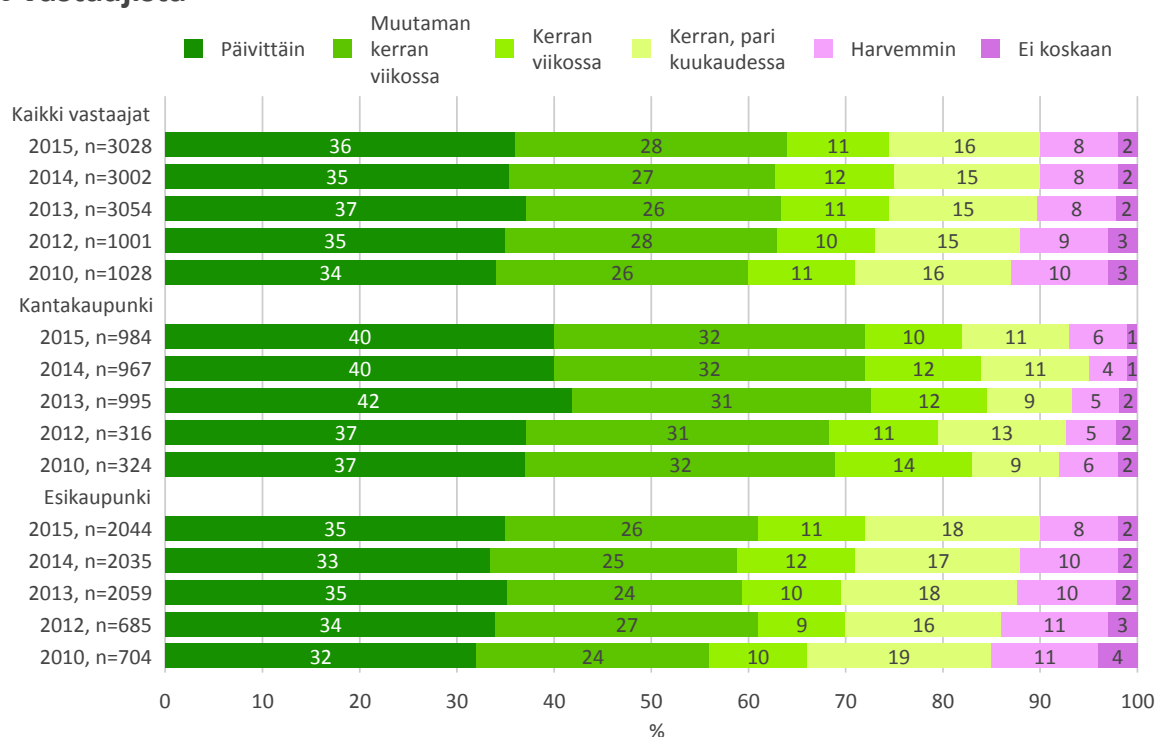

3.7 Joukkoliikenteen käyttäminen

Lähes kaikki vastaajat käyttävät joukkoliikennettä ainakin joskus. Päivittäin joukkoliikennettä käyttää 36 % ja muutaman kerran viikossa 28 prosenttia vastaajista. Kerran viikossa joukkoliikennettä käyttäviä on 11 %, kerran-pari kuukaudessa käyttäviä on 16 % ja sitä harvemmin käyttäviä on 8 %. Vain kaksi prosenttia vastaajista ei käytä joukkoliikennettä lainkaan.

Joukkoliikenteen käytössä ei ole tapahtunut juuri mitään muutosta viime vuodesta. Joukkoliikennettä käyttävät selvästi aktiivisimmin 18–29-vuotiaat ja siten opiskelijat/koululaiset. Muita aktiivisempia käyttäjiä ovat myös naiset ja kantakaupungissa asuvat. Joukkoliikenteen käyttäminen on vähäisempää talouksissa, joissa on käytössä auto.

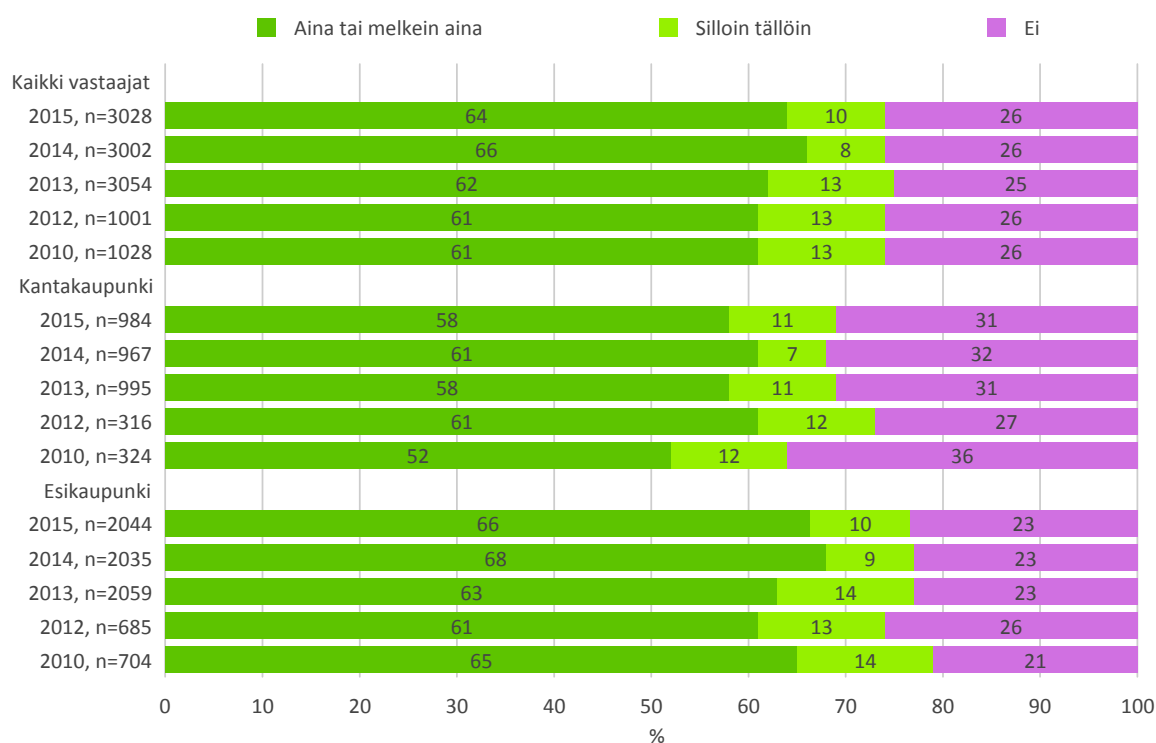
Käytättekö itse joukkoliikennettä (bussi, juna, metro, raitiovaunu)...? 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % vastaajista

3.8 Polkupyörän käyttäminen

Kolmella neljästä helsinkiläisestä on käytössään polkupyörä vähintään silloin tällöin ja kahdella kolmesta aina tai melkein aina. Kuten aikaisempinakin vuosina neljäsosalla ei ole käytössä lainkaan polkupyörää. Esikaupungissa asuvilla on käytössään pyörä useammin kuin kanta-kaupungissa asuvilla. Yleisimmin talouksista löytyy kaksi tai useampia aikuisten pyöriä ja lasten pyöriä. Potkupyörien ja muiden pyörien osuudet ovat vähäisiä.

Onko teillä käytettävissänne polkupyörä...? 2010, 2012, 2013, 2014 ja 2015 % vastaajista

Mitä polkupyöriä taloudessa on...? 2015 % vastaajista

